

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

Rembrandt: Jákób álma

2000. október

XI. évf. 10. sz.

Tartalom

Tanulmány

Sebestyén Jenő: Aszketizmus és kálvinizmus. (folytatás).....	423
--	-----

Vasárnapi prédikációk

Borbádiné Bantta Erika: Együtt! Zsoltárok 133	427
Constantinescu Herman: A vak meggyógyítása. Lukács 18,35–43	429
Péter Miklós: Választás pünkösöd előtt. Apostolok Cselekedetei 1,26	431
Varga László: Pál apostol nemzetszeretete. Róma 9,1–5	434

Reformáció ünnepére

Nagy István: A kegyesség mindenre hasznos. 1Timótesus 4,7–9	439
Oláh Mihály: Reformáció és küldetés. Máté 10,26b–33	442

Lectio continua

Bustya Dezső: A szeretet valósága. 1Thesszalonika 2,17–20.....	445
Gond és öröm 1Thesszalonika 3,1–10	447
Három kérdés. 1Thesszalonika 3,11–13	449
Megszentelt élet. 1Thesszalonika 4,1–8.....	451

A Genezáret partján

Barth, Karl: A tanúságtétel teljhatalmú szó	454
---	-----

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra:

Sándor Endre: Méltán haragszol-e? Jónás 4,3–8	455
---	-----

Presbiteri órára:

Sebestyén László: Kinek akarsz tetszeni? Galáta 1,10.....	456
---	-----

Keresztelési prédikáció:

Kajántó Pál: Tanítványá nevelni. Máté 28,18–20.....	458
---	-----

Esketési prédikáció:

Földesy Márta: A fundamentum és a kötelék. Hóseás 2,18–19 és Máté 7,24–27.....	458
--	-----

Temetési prédikációk:

Darai Sándor: Egy adakozó élet. 2Korinthus 9,7b.....	460
--	-----

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós

Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Sztranyiczki Mihály

Számítógépes szerkesztés, tördelés: Nagy Andrea

ISSN 0254-4458

Tanulmány

Sebestyén Jenő

Aszketizmus és kálvinizmus

(Folytatás)

III.

A keresztyén tökéletesség. Az aszkézis a reformációban.

Kálvin és Luther álláspontja. Az evangéliumi aszkézis.

A modern protestantizmus és az aszkézis

Ha az aszkézis legbensőbb lényegét vizsgáljuk, úgy rá kell jönnünk, hogy a mögött, mint lelki hajtóerő, a *keresztyén tökéletesség* után való vagy rejlik. Ez tette az aszkézist a középkori római katolikus egyházban is oly hatalmas eszközzé, hogy annak speciálisan kialakult szerzetesi formái nélkül az emberek a keresztyén tökéletesség elérését nem is tartották lehetőnek. Az aszkézis tehát itt már nagyon mélyen vallásos jellegű akart lenni, sőt az igazi vallásosság elengedhetetlen kelléke gyanánt jelentkezett.

A *reformáció* azonban teljes mértékben szembekerült az aszkézis római katolikus felfogásával, mert a keresztyén tökéletesség *evangéliumi magyarázata* is homlokegyenest ellentétben áll a keresztyén tökéletesség szerzetesi és így legerősebb aszkézissel átszótt ideáljával. És mialatt a szerzetesi élet ezt a keresztyén tökéletességet a mindennapi élet fölött álló, speciális életstílus keretében, a lemondások egész sorozatával akarta megvalósítani (amelyek egész az önkínzásig és önsanyargatásig fojtották el a testnek életét s a családról, magántulajdonról, személyes szabadságról, nemi életről való lemondásban, ételektől való tartózkodásban, a bűjt különböző fajaiban és egyéb önsanyargató életgyakorlatokban jelentkeztek), azalatt a reformáció az ilyen különös érdemeket szerző cselekvények eltörlésével nem szerzetesi úton, hanem a *polgári hivatás erkölcsi betöltése* által kereste az erkölcsi tökéletességre való eljutást, amely így természetesen hozott ugyan magával speciális keresztyén életgyakorlatot és így egy bizonyos fajta aszkézist is, ez azonban egészen *másfajta* aszkézis volt, mint az, amely a római katolicizmusban polgárjogot nyert (1Tim 4,3–5; Kol 2,23; Fil 3;15–21; Róm 12,1–2).

A keresztyén tökéletességet tehát Kálvin szerint nem szabad a polgári hivatáson *kívül* keresni (Vocationem domini esse in omni re bene agendi principium ac fundamentum), mintha ahhoz, hogy valaki jó keresztyén legyen, mindenféle földi hivatástól visszavonulva, speciális életet kellene élni, amely számára a kolostor a legjobb keret. Az ilyen *perfectiót*, azaz tökéletességet, amely által a szerzetesek a *vita angelicát*, azaz az angyali életet, a „mennyei polgárokhoz illő” életet keresték, Kálvin nem fogadja el. Ellene van tehát így is, hogy valaki a keresztyén tökéletesség elérése céljából pusztába és magánosságba meneküljön, ugyanakkor pedig az Isten által elsősorban reá bízott kötelességeit elhanyagolja (in desertum et solitudinem confugere, et simul ea officia deserere quae Dominus in primis mandavit).

Luthernek tehát nagyon igaza volt, amikor megállapította, hogy a *hit által való megigazulás* tana, amely a cselekedetekből való megigazulás gondolatát mindenestől fogva eltörlte, egyszersmind megszüntette azt az aszkézist is, amely a római katolicizmusban annyira otthonos.

Ez azonban meg nem jelenti azt, hogy a reformáció tehát el is törölte volna az aszkézis fogalmát; mert ez, mint a speciális keresztyén életgyakorlat megnyilvánulása, valószínű formában mégis megmaradt, anélkül, hogy a középkori szerzetesi élet vallási és teológiai jelentőségével bírt volna. Az a tény ugyanis, hogy a keresztyén ember élete nem lehet mindenestől fogva azonos a természeti ember bűnös életével, azt a követelményt is magával hozza, hogy a Krisztusban való újjáteremtés, tehát az új teremtményre létele egyszeresmind *új életstílusban* is jelentkezik, mely a földi javaknak, a test életének új értékelését is magával hozza. Aki tehát keresztyénné lesz, az nem csak másként gondolkodik; hanem eo ipso *másként is él*, mint az, aki nem keresztyén. Viszont a keresztyén ember élete így a világ számára is mindig speciális életgyakorlatot jelent, sőt az Isten törvényeinek való engedelmisség a világ szemében egész sereg kérdésben *lemondást* is jelent egyszeresmind, tehát mindig aszketikus színben tűnik föl, még hogy ha az egész reformáció eszmevilága a római katolikus aszkézist messze távolította is magától.

Az enyhébb értelemben vett aszkézis tehát, ha *nem* római katolikus jellegűeknek gondoljuk, *mindenkor hozzátartozik a keresztyénséghez*. Mert annak jogosságát és szükségességét az evangélium is igazolja. Maga az a parancs, hogy ne szabjuk magunkat a világhoz és ne járjunk annak utain, magával hozza azt is, hogy keresztyén embernek külön úttal, külön életmóddal és külön életgyakorlattal kell bírnia, amely az „élet kérdése”-vel szemben az Isten akaratát keresi és cselekszi (1Jn 2, 15–17).

A speciális életgyakorlat tehát tulajdonképpen minden vallás életéhez hozzátartozik, mert minden vallásból folyik is egy bizonyos fajta életstílus, amely azonban – éppen a vallások belső eszmei tartalma szerint – nagyon különböző. Ilyen tágabb értelemben vett aszkézis tehát nem csak a keresztyénségben, vagy a buddhizmusban, vagy a mohamedanizmusban, hanem mindenféle vallásban van. És ezt a vallástörténelem is bizonyítja.

Ebből azonban még nem következik azért az, hogy tehát *mindenfajta* aszkézis egyformán helyes, igaz és jogosult. Szerintünk természetesen az aszkézisnek csak az a magyarázata helyes, amelyet a reformáció és a reformátorok evangéliumi alapon – kifejtettek és az evangéliumi keresztyénség élete számára szükségesnek tartottak. Mert türelmes kereszthordozás, önfegyelmezés, az óember megöklése, a világgal való szembenállás, tehát a világ szerint való élvezetekről való lemondás és az ezekhez hasonló lelki feltételek szerint való élet az evangélium szerint való keresztyénség lényegéhez tartozik, és így az *ilyen aszkézis*, amely nem a test erőinek gyengítésében és tönkretételében, hanem éppen *helyes és okos fegyelmezésében* és Isten dicsősége szolgálatára való állandó nevelésében áll, a reformáció talaján is nem csak jogos, hanem *szükséges* is, mert a keresztyén tökéletesedés és megszentelődés nélkülözhetetlen eszköze is egyszeresmind.

Ezzel a gondolattal – a protestantizmus világában – csak a *modern* teológiai álláspontot valló, *racionalista protestantizmus* nem hajlandó magát azonosítani, amennyiben ez még az *evangéliumi aszkézisről* sem akar hallani, hanem teljes mértékben beleolvadván a világba, úgy okoskodik, hogy neki aszkézisre semmi formában szüksége nincs, amivel azonban azt éri el, hogy keresztyénsége nem csak elvben, elméletben, tehát a teológiában nagyon vérszegény, hanem nem áll mögötte élet sem, illetve az az élet, amit produkál, *keresztyén* életnek többé már nem is nevezhető. Természetes, hogy a modern protestantizmus ilyenfajta keresztyénségével a kálvinizmus semmiféle közösséget nem vállalhat.

A kálvinizmus álláspontja. A bibliai aszkézis. A „praxis pietatis”.

A kálvinista aszkézis jelentősége

Az eddig elmondottak alapján most már világosan látszik, hogy a *kálvinizmus* milyen álláspontot foglal el az aszkézis kérdésében. Mint a reformáció szellemének legtisztább képviselője, természetesen minden tekintetben szemben áll Rómával, amikor tagadja azt, hogy az aszkézisnek érdemszerző, felsőbbrendűséget jelentő, elengedhetetlen és a testi-séget megöldöklő jelleggel kell bírnia. De nem haladhat viszont a modern protestantizmusmal sem, amely a római katolikus felfogás iránt való ellentétből az aszkézis evangéliumi formáját is elveti és így valójában a keresztyén élet és a világ szerint való élet között a gyakorlatban semmi különbséget nem tesz.

A kálvinizmus tehát, mint minden más téren is, úgy ebben a kérdésben is a *helyes reformációra* törekedett, azaz megvizsgálta azt, hogy mennyiben vetköztette ki Róma az aszkézis fogalmát annak tiszta evangéliumi felfogásából. És miután ezt megállapította, a tévelygéseket és túlzásokat elvetve, visszatért – mint sok más egyéb teológiai, erkölcsi és egyházszerkezeti kérdésekben is – a tiszta bibliai alapokhoz. Vallja tehát azt, hogy a keresztyén élete nem világ szerint való élet. Krisztus követése tehát speciális életgyakorlatot kíván, amely az általa megmutatott istenszolgálatban, a világgal szemben jelentkező öntudatos viselkedésben és önmagunk evangéliumi megítélésében áll. Ami viszont magával hozza az önmegtágadást, a világgal és a világ gyönyörűségeivel szemben az evangélium által szabályozott lemondást, tehát a feltétlen Krisztus-követést, amely a kereszthordozásig is fokozódik.

De éppen ezért az evangéliumok tartalma ezen a téren már magába foglalja a helyes aszkézis követelményét is. Hiszen elég a Hegyi Beszéd több tételére s Jézus sok nyilatkozatára gondolnunk, hogy ezt megállapíthassuk. Tényleg van tehát aszkézis az evangéliumokban és az apostoloknál is, ez azonban nem római katolikus értelemben vett, tehát a szerzetesi életideál által kialakított aszkézis. Amikor tehát mi ezen a ponton is vissza akarunk térni a Szentírás tiszta tanításához, akkor el akarjuk ugyan hagyni az aszkézis római katolikus és egyéb szentírásellenes felfogását, de csak azért, hogy annál tisztábban vallhassuk a bibliai, az evangéliumi aszkézis igazságát.

A Szentírás szellemében felfogott aszkézist így egyáltalában nem szabad elvetnünk. Amikor tehát Pál apostol hirdeti azt, hogy „akik pedig Krisztuséi, a testet megfeszítették, indulataival és kívánságaival együtt”, ezt nekünk is hirdetni kell. „Ha lélek szerint élünk, lélek szerint is járjunk.” Ezt is hirdetnünk kell. És valljuk azt is, hogy ez a „lélek szerint való járás”, a *kegyességnek ez a bibliai gyakorlása* harc által történik. Úrnak kell lennünk a test felett. Kitartóknak kell lennünk a szenvedésekben. „Tehát mindenben magatűrő” a keresztyén ember élet”. „Magsanyargatja testét és szolgává teszi”, de mindez nem egy magasabb rendű keresztyénség kizárólag aszkézis által elérhető ideálja, nem az érdemszerzések által megszerezhető üdvösség biztosítása, nem is az érdemek fokozása céljából történik, hanem azért, hogy a keresztyén ember *önfegyvelmezése* minél nagyobb legyen, hogy az ember összes természeti erői és képességei – nagyszerű önuralommal – az *erkölcsi élet* céljait szolgálják. „Az aszkézis tehát nem hozza elő mindjárt az emberben magát a keresztyéni jót, hanem csak a természetes talajt készíti elő a keresztyén élet számára.” Tehát csak az ember fegyvelmezését szolgálja és nem a bűn meggyőzését. Mert pusztán testsanyargatással, vagy annak bármilyen formában történő fokozásával a bűnt meggyőzni és egy magasabb erkölcsi színvonalra eljutni nem lehet.

Látjuk tehát, hogy az aszkézis, mint a testnek s általában a testi életnek fegyelmezése, vagy bizonyos irányban való gyakorlása, nem mindig vallási, vagy erkölcsi jellegű. Látjuk ezt pl. a sportnál és az orvosi szempontból történő aszketikus gyakorlatozásoknál. Ha azonban vallási vagy erkölcsi tökéletesedés szempontjából eszközzé válik a keresztyén ember életében, akkor az aszkézis vallási, illetve erkölcsi jellegűvé is válik egyszersmind. Miután pedig a keresztyén élet nem az általános természeti ember életének önkéntes, szinte automatikus megnyilvánulása, hanem az újjászületett és megtért lélek öntudatos kibontakozása, éppen ezért a keresztyénség mindig a világtól eltérő, határozott, öntudatos és speciális *életgyakorlatot*, önfegyelmező lelki és „erkölcsi gimnasztikát” is kíván, amelyben éppen azáltal is megnyilvánul az öntudatosság, hogy nem a világhoz szabjuk magunkat, hanem egy jobb életet keresünk s annak megvalósítását *életgyakorlat* által is megpróbáljuk elősegíteni.

A kálvinizmus tehát, mivel egyfelől pozitíve új lelkiületet hoz magával, ennek következtében a *kegyességnek újfajta gyakorlatát* is jelenti az élet számára, tehát új *praxis pietatist* is előír a maga követőinek, amely ugyan egyáltalában nem szolgai, törvényszerű előírás, de olyan nagy alapelvek uralmát jelenti, amelyek befolyásolják és átalakítják, szóval kálvinista jellegűvé teszik az egész gyakorlati életet is.

Ugyanaz a lelkiület azonban, mely pozitíve ilyen gazdag tartalmat és újszerű életstílust is jelent, *negatív*e is eredményez valamit a kálvinista ember élete számára, azaz száműzi és távol tartja tőle a világi mentalitást, a világ szerint való gondolkodást és ennek következtében a „világ szerint való járás” indító erőit, amelyek a keresztyén élet kifejlődésének akadályai.

Látjuk tehát, hogy a kálvinizmushoz az evangélium szerint való aszkézis *hozzátartozik*. Hiszen ez volt a kálvinizmusnak és a hatása alatt fejlődő *puritanizmusnak* is egyik legnagyobb ereje a történelemben, azaz a lelkiületbeli és az életbeli önállóság, az önálló, határozott elveknek hódoló életgyakorlat, a nagyszerű, lelkes, munkás, önfeláldozó, aktív, harcolni tudó és mindenekfölött a maga ideáljaiért élő, Istent szolgáló speciális életstílus. Mert mindezt éppen az a sajátos aszkézis hozta magával, amely a kálvinizmus kezében nagyszerű eszköz lett arra, hogy a világot és önmagát meggyőzve, mindent Istennek ajánljon föl és minden által Isten nagyobb dicsőségét tudja szolgálni.

És ez a gondolkozás és lelkiület szabta meg azután a kálvinizmus viselkedését a világ szerint való élet főbb jelenségeivel szemben is. Miután a keresztyénség lényegére vonatkozó felfogását illetőleg speciális a szelleme, speciálisan kell gondolkoznia az életről, az ember sorsáról és rendeltetéséről, a munkáról, a szórakozásokról s mindenekfölött az Isten helyes szolgálatáról, tehát a tiszta keresztyén erkölcsi életről is. Ez pedig azt jelenti, hogy a *világ* életstílusával szemben, fölállítja a maga keresztyén életstílusát, amelyben az evangéliumi aszkézis már erkölcsi értékek termelését segíti elő és a keresztyén élet szépségének kivirágzását biztosítja.

Kálvinista Szemle, 1928. április 14., 21, 28. és május 5.)

Vasárnapi prédikációk

Borbádiné Bantta Erika

Feldoboly

Együtt!

Alapige: Zsoltárok 133

Bibliavetítés: Máté 12,46–50

A zsoltár mindig egy út, egy lépcső az embertől Isten felé és vissza. A Dávid zsoltára egy királyé, aki ismerte a pásztoréletet és a pompát, a tisztaságot és a bűnt, az istenfellelmet és a sötét istentelenséget, a békességet és a testi-lelki gyötrődést egyaránt. Ezekben a versekben a kimondott szavak mögött teljes fényben meglevenedik Dávid, a zsidók királya. Álljunk most mellé, és figyeljük meg, hogy mit mond Isten általa nekünk, akik ma halljuk ezt az igét.

I. Mit tesz, mit mond Dávid az első versben? Gyönyörködik „...mily jó és mily gyönyörűsége...”, igen, egyszerűen gyönyörködik. Nem a királyi dicsőségben, pompában, nem a palotájában, nem a kincstárban, nem hatalmában vagy hadseregében, nem Jeruzsálemben, egyszerűen nem anyagi javakban, hanem valami egészen másban gyönyörködik: az atyafiak együttlakozásában. Nem különleges ez egy kicsit? Mit jelent az együttlakozás? Milyen atyafiakról van itt szó? Együtt lakni valakivel, valakkal nem könnyű dolog. Egy fedél alatt élni, dolgozni, pihenni, jóllakni vagy éhezni, örvendezni vagy együtt sírni, boldognak lenni vagy együtt szenvedni, megbocsátani, szeretni – ez az együttlakozás. Nem csak pillanatnyi boldog együttlétre utal ez a vers, hanem a sorsközösségben élők képét állítja elé. Az atyafiak pedig lehetnek vér szerinti testvérek, rokonok, de lehetnek idegenek, akiket azonban összetart valami közös dolog.

Akár örökkévaló együttlétről, akár ideig-óráig tartó ünneplő közösségről van szó, Dávid, a király ebben gyönyörködik.

Mi történik velünk? Most nem számít, hogy ki kicsoda, hogy „király-e vagy szolga”, milyen beosztása van, milyen anyagi háttérrel rendelkezik, felmerül a kérdés: gyönyörködik-e? Jut-e erre ideje? Ott, ahol él, ahol dolgozik, ahová tartozik, gyönyörködik-e az élet szépségében? Mi az, amiben mi gyönyörködni tudunk? Ami megvidámítja szívünket-lelkünket? Ami igazán szép, értékes, ami jó és gyönyörűsége nekünk? Az ember általában gyönyörködik a házában, az autójában, a családjában, az állatokban, a természetben, az anyagi javakban, a szakmai sikerekben, de milyen ritkán fordul elő, hogy gyönyörködjön az atyafiak együttlakozásában, egy közösségben, ha úgy tetszik: abban a református gyülekezetben, ahová tartozik. Miért? Mert ritkán látunk ilyen szemet-lelket gyönyörködtető közösségeket. A valóság arról tanúskodik, hogy nem tudunk meglenni egymás mellett, hogy kiegyensúlyozott, egészséges, együttgondolkodó közösségben éljünk. Sok helyen még a vér szerinti testvérek sem tartják a kapcsolatot. Szomorú látni, hogy örökös veszekedés, pereskedés, haragtartás választja el őket. Hogy tudjuk tehát Dáviddal együtt mondani ezt az első verset, amikor olyan sok rossz példát látunk, vagy olyan keserves tapasztalataink vannak? Van-e hát ilyen közösségünk, vagy akarjuk-e, hogy legyen ilyen tartalmas közösségi életünk, hogy Isten ránk tekintve gyönyörködhesen bennünk? Kik a mi atyafiaink? Erre is Jézus tanít meg minket, a Mt 12,50-ben így szól: „Mert aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát, az nékem fitestvérem, nőtestvérem és anyám.” A Szentírás tanítása szerint az az atyafi, aki hallja az Isten igéjét és meg is cselekszi azt.

II. Miért jó egy ilyen közösség? Ma ebben a sikerre és haszonra összpontosító világban miért éppen az atyafiak együttlakozásában gyönyörködnénk? A második és harmadik versek segítenek a feleletadásban: Dávid két hasonlatot használ, hogy jobban kifejezze gyönyörűségét – az olajat és a harmatot.

Tudott dolog, hogy a keleti népek életében, jelen esetben a zsidóknál az olaj igen drága kincsnek számított és számít még ma is. Nagyra becsülték gyógyító hatása miatt a kiszáradt bőr és a sebek puhításánál, a gyógyításnál valósággal nélkülözhetetlen volt. Olajat használtak a főzésnél, a világításnál, és illó kivonatokkal keverve a lakások illatosítására. Különösen fontos szerepet játszott a vallásos életben, hisz olajjal kenték fel a prófétákat, a királyokat és a papokat.

Mindenki tisztában van, hogy milyen nagy érték, milyen nélkülözhetetlen drága kincs az olaj. Dávid pedig ehhez hasonlítja az atyafiak együttlakozását. Ezek szerint milyen lehet egy közösség? Gyógyító hatású, tápláló – testi-lelki szükségletet kielégítő, világító, utat mutató, félelemmegszüntető, kellemes, és nem utolsósorban a szent Istenre emlékeztető.

Feltevődik a kérdés, van-e ilyen közösségünk? Egyáltalán szükségünk van-e egy ilyen tartalmas közösségre? Ki az közölünk, aki azt mondaná, hogy nem szeretne egy ilyen gyülekezethez tartozni? Hiszen mindaz, amit az olaj jelent, csak az teheti tartalmassá és széppé életünket. Keleten, ahol a nyári időszakban a forró, száraz nappalokat hűvös éjszakák követik, bőséges a harmathullás. Ennek a harmatnak köszönhető, hogy a növények felüdülnek, megtisztulnak és életben maradnak. Harmat nélkül elképzelhetetlen lenne a szárazság leküzdése, minden sivataggá változna. A zsidók a harmatot Isten gondviselő jókedvével hozzák összefüggésbe, a harmat elmaradását Isten büntetésének, kegyelme megvonásának tekintik. A harmat, mely felülről száll alá, mint az áldás, isteni ajándék. Ismétlődik, fokozódik a kérdés: van-e itt, nekünk ilyen közösségünk? Akarjuk-e, hogy közösségi életünk olyan legyen, mint a harmat, üdítő, életben tartó, tiszta, áldott? Bátran lehet itt a családi közösségre, az együttlakozásra, vagy a munkahelyi közösségre, vagy a faluközösségre és gyülekezetben való együttlakozásra gondolni. Vajon Isten gyönyörködik-e bennünk? Bárcsak felgerjedne bennünk a vágy ez után a közösségi élet után, és annyira felerősödne bennünk, hogy megvalósulása érdekében vállalni tudjuk mindazt, ami ennek érdekében szükséges: lemondani a gonoszságról és vállalni az áldozatot.

III. Miért van minderre szükség? A harmadik vers második felében megtaláljuk a választ: „csak oda küld áldást az Úr és életet örökké!” Fontos üzenet rejlik ebben a rövid mondatban, ami egyszerre figyelmeztetés és vigasztalás.

Az Úr áldást és életet küld az övéinek. Nem halált, nem szenvedést, nem ideig-óráig tartó életet akar küldeni, hanem „életet örökké”. Ebben a földi életben pedig küldi az oly nélkülözhetetlen áldását. Ismét kérdezek: ki nem szeretné az Isten szerint való szép életet és ki nem szeretné magáénak tudni Isten áldását? Itt lép be a figyelmeztetés, hogy csak oda küld..., csak oda, ahol az atyafiak úgy tudnak együttlakozni, hogy gyönyörködni lehet abban, ahol a közösségi élet oly nélkülözhetetlen érték, mint az olaj, vagy mint a harmat. Ilyenek legyenek hát mindnyájan! Csak ott lesz áldás és élet örökké.

A figyelmeztetés mellett az ige üzenetében jelen van a reményt fakasztás is, hogy ahol így élnek az atyafiak, oda küld az Úr áldást és életet örökké. Nem számítanak a földi körülmények, a nehéz gazdasági helyzet, a politikai válság, az értékrend felborulása – népe maradékát, az együttlakozó atyafikat megtartja az Úr és gyönyörködik bennük szüntelen.

Adj a Isten, hogy így élhesetek, hogy így élhessünk! Ámen.

A vak meggyógyítása

Alapige: Lukács 18,35–43

Bibliailvasás: Zsoltárok 63

A jerikói út szélén ül egy vak és koldul. Lelki szemeink előtt megjelennek azok a vakok, akiket valamikor ott láttunk valamelyik utcasarkon vagy templom előtt vakon koldulva. Akár ismerősök, akár ismeretlenek voltak, mindig szánakozással tekintettünk rájuk. Betegségük sok mindenben korlátozta őket. Ezért egész életükben nehéz anyagi helyzetben voltak.

Majd gondolhatunk azokra, akik a nagyvárosokban fehér pálcával bizonytalanul mennek az úton. Ezeknek helyzete már másabb volt, mivel tapasztalták a gondoskodó, támogató szeretetet. Egy intézethez tartoztak, ahol tanultak, szakképzésben részesültek. Biztosítva volt számukra a munkalehetőség, a megélhetés. Milyen fájdalmas is a vakok élete. Nem látják szeretteik arcát, ha gyermekük van, annak mosolyát. Nem gyönyörködhetnek a természetben. Nem láthatják Istennek szépen megalkotott világát. Még nagyobb a fájdalma annak, aki koldusbotra is jutott.

Ez a vak, akiről alapigénk beszél, találkozott azzal, aki jött a jerikói úton. Találkozott Jézussal.

„Lőn pedig, mikor Jerikóhoz közeledett.”

Amikor Jézus a jerikói vak közelébe ért, az meghallotta a Jézussal jövők szavát és tudakozódott. Érdeklődött, nem volt közömbös. Kereste a gyógyulás lehetőségét. Kereső lélek volt. Lélekben mi is sokszor vagyunk vakok. Sok lelki vak van ebben a világban. Megtudjuk-e tanulni, hogy legyünk érdeklődők, keresők a mi vakságunkban? Képesek vagyunk-e tudakozódni az áldott orvos iránt? A vak tudakozódott és megkapta a választ.

„A Názáretbeli Jézus megy el arra.”

Megmondták neki, hogy ki megy el arra. Az, aki betegeket gyógyított, halottakat támasztott, a természet erőit lecsendesítette, az élelmet megsokasította. Isten minden úton küldi azt, aki mindenkor segíthet. Így a jerikói úton is küldi azt, aki megnyithatja a vak szemeit.

Tapasztalhattuk, hogy Jézus jött és jön. Jött az örömben, boldogságban, de jött és jön a szenvedésben, gyászban, veszteségben, életünk nehéz helyzeteiben. Majd pedig egyszer jön, hogy átvigyen az örökkévalóságba.

„Jézus, Dávidnak fia, könyörülj rajtam!”

A vak kiált. Azért kiált, hogy meghallják a szavát. Sokszor mintha gyenge lenne a mi kiáltásunk. Nincs bátorságunk. Kiáltásunkban, imádságunkban, kérésünkben nincsen erő. Szívvel-lélekkel nem tudunk kiáltani, könyörögni. Megtanulhatjuk ettől a vaktól, hogy hogyan kell hittel, reménységgel, kitartással imádkozni.

Ez a vak tudta ki az Idvezítő, tudta ki a Názáreti Jézus, tudta kihez kell fordulnia, ki tud segíteni rajta. Te tudod-e, ki az Idvezítő, ki a Názáreti Jézus? Te tudod-e kihez kell fordulnod segítségért? Bizonyára tudod, és azért jöttél ide, hogy könyörögi, mint a jerikói vak.

Könyörögi Jézushoz, Isten Fiához.

A jerikói vak könyörög, így imádkozik: könyörülj rajtam!

Voltál-e olyan körülmények között, amikor vártad, hogy mások könyörüljenek rajtad? Tapasztaltad-e mások könyörületességét? Lehet, hogy igen. Adj halát ezért Istennek. Mások el tudják-e mondani rólad, hogy könyörületes szívű vagy? Könyörülő szíve

volt például az irgalmas samaritanusnak. Sajnos, az emberek által gyakorolt könyörületesség a tapasztalat szerint hiányos. Isten az Ő Igéje által figyelmeztet, hogy a könyörülő Úr, Jézus Krisztus mindig jön és megtalál, észrevesz minket.

A sokaság, ahelyett, hogy örülne, megdorgálja őt, hogy hallgasson. Ilyen a tömeg! Ahelyett, hogy segítene, ahelyett, hogy örvendezne, hogy imádkozik, megdorgálja. Vajon milyen emberek vesznek körül minket? Milyen emberek vannak Jézus mellett, és milyen emberek vannak a kolduló vak mellett? Közömbös, vagy éppen mindenkit megdorgálni kész emberek? Lehet, hogy ilyenek vagyunk és körülöttünk is ilyen emberek élnek, de ha kitartóan ragaszkodunk Jézushoz, akkor Ő alkalmat ad arra is, hogy megtapasztaljuk, hogy Ő meghallgat minket. Ha következetesen ragaszkodunk Hozzá. Semmi sem tud megakadályozni abban, hogy elmondjuk neki a mi legnagyobb kérésünket.

De a vak annál inkább kiáltott. A kiáltás az élni akarás jele nála. Ez is hitből fakad. A vak reménykedik. Kitartó, következetes, nem rendül meg. Legyünk mi is kitartóak, bátrak a legnagyobb lelki vakságban, fájdalomban, szenvedésben, kereszthordozásban. Könyörödjünk reménykedve, hogy Isten meghallgat minket.

Jézus megáll. Jézus nem siet, mint ahogy mi sietni szoktunk. Valljuk be, sokszor nem állunk meg, sietünk, nem vesszük észre, nem akarjuk észrevenni azokat, akik segítségért kiáltanak. Próbálunk magyarázkodni, hogy miért nem állunk meg. A Jó Pásztor megáll! A Jó Pásztor éppen ilyenekre áldozza az idejét. Milyen jó ezt tudni minden templomba járó léleknek. Jézusnak van ideje számodra. Tapasztaltad-e, hogy amikor emberek nem állottak meg, nem hallgattak meg, nem segítettek rajtad, akkor Jézus megállt, meghallgatott és segített neked? Amikor úgy érzed, hogy egyedül maradtál, Jézus akkor is veled van. Nyitogatja a lelki szemeidet. A mindennapi életben itt vannak a lelki vakságban szenvedők, akik várják valamilyen formában a segítséget.

Lehet, éppen te vagy a vak helyzetében, te várod, hogy valaki könyörüljön rajtad.

„És Jézus monda néki: Láss; a te hited téged megtartott.”

Láss! Parancs ez. Az adta ezt a parancsot, akinek hatalma volt és van, hogy megcselekedje veled is, hogy láss.

Jézus még többet ad, a hitet.

A hit eredménye a látás.

A hit megtartotta.

Jézus, aki megtartotta, Ő a Megtartó.

Megtart itt és az örök életre.

A vak magatartása a hit igazi megnyilatkozása. Ez az, ami csodát terem.

A vak „követé Őt”. A vak nem ment haza, hogy meglássa hozzátartozóit, a házat vagy vagyonát. Követte Jézust! A mi esetünkben hányszor elmarad a hála. Lekötnek egyéni, családi gondjaink. Nincsen időnk Jézust követni, vagy csupán ideig-óráig követjük őt. Megfelelünk arról, akitől minden áldás származik a mi életünkre.

„Dicsőítvén az Istent...” Jézus követése annyi, mint Isten dicsőítése. Hálaadó ima Istennek. Jézussal járás a mindennapi életben. Isten magasztalása.

„Az egész sokaság pedig ezt látván, dicsőséget ada az Istennek.”

A sokaság, amely dorgálta a vakot, meg akarta akadályozni a vak találkozását Jézussal, most azonban már dicsőíti Istent.

Nyilvánvaló lett az Igéből az, hogy Jézus meghallgató, gyógyító, szabadító, idvezítő. Minket is meghallgató és minket is meggyógyító. Úr és Idvezítő.

Erről tegyünk bizonyosságot mindenkor, mindenütt! Ámen.

Választás előtt

Alapige: Apostolok Cselekedetei 1,26

Bibliailvasás: Apostolok Cselekedetei 1,12–26

A keresztyén ember – úgy tűnik – várakozás közben sem ülhet tétlenül, ölbe tett kézzel. A mennybemenetel és a Szentlélek kitöltetése között eltelő tíz napnak az lett volna a lényege, hogy a tizenegy tanítvány Jeruzsálemből el nem távozva várja az ígéret beteljesedését, a Szentlélek általi megkereszteltetést. A keleti ember beletörődően bölcs türelme és nehéz munkához szokott tenni akarása egyformán szerephez jut ebben a másfél heti időszakban. A buzgó asszonyokkal, Mária rokonaival és másokkal végül mintegy százhusz főre felduzzadó közösség tud, kitartóan imádkozni, de ha kell, szervezni, tevékenykedni is. Péter kezdeményezése ezt az utóbbit bizonyítja.

Mit tesz az apostol? Beszédet mond. Ebben összefoglalja és értelmezi a közelmúlt szomorú eseményeit: Júdás közléjük tartozott, de árulásával kizárta magát a testvéri közösségből. Öngyilkosságával, holttestében való megszégyenülésével elnyerte ítéletét a kortársak és az ismerősök előtt. Az eleveneket és holtakat megítélő diadalmas Úr végső döntést jelentő szavát mi *nem ismerhetjük, nem is befolyásolhatjuk*. De itt a földön vannak tennivalóink. A kieső hiányát pótolni kell. Júdás helyébe *új tanítványt kell választani*.

Mindenbe belefáradt, mindenből és mindenkiből kiábrándult testvérem, kérlek, hogy ne állj fel most a helyedről, és ne hagyd itt az istentisztelet közepén a templomot! Tudom, hogy sok volt számodra a hiábavaló áldozatot jelentő, változást *nem hozó* kétfordulós helyhatósági választás itt Kolozsváron. Tudom, hogy eleve reménytelen és esélytelen minden jelölési próbálkozásunk abban a bizonytalan helyzetben, amelyet szántszándékkal hoztak létre a zavarosban halászó és minden körülményt a maguk javára fordító élőlisködők. Kényszerpályán vagyunk, amikor államfő- és országgyűlési választásokra készülünk, hiszen mi nem engedhetjük meg maguknak azt, amit a többség megengedhet: a válogatás fényűzését. Nekünk csak *szavaznunk* lehet arra, akit a *nevünkben gondolkozók* nem a *legjobb*nak, hanem a *rosszak közül a legelviselhetőbbnek* minősítettek.

Nem választási propagandát kezdek vagy folytatok ebben az igehirdetésben. Nem akarlak meggyőzni senki alkalmasságáról; nem akarlak fellázítani senki ellen. Hónapokig eltart még, amíg ebben a témában értelmes szóval megpróbálkozhatunk. És amint mondtam már: az a szó úgysem a mi szavunk lesz, hanem azoké, akik a saját vagyonuk és dicsőségük gyarapítása mellett néha-néha ránk is gondolnak, mert szükségük van a szavazatainkra.

De az Úrnak ez a kétezredik esztendeje még más választásokat is tartogat számunkra. EGYHÁZMEGYEI elöljáróink után az ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKEZELÉS felelősségteli szolgálatot és irányítást vállaló őrállóit is meg kell választanunk. Lesz ennek a tisztújító tevékenységnek olyan része, ahol presbiteri gyűléseken is lehetőség nyílik beszélgetni a jelölési javaslatokról; azután olyan szakasz következik, ahol az egyházmegyék újonnan választott képviselői ajánlanak megválasztásra lelkipásztorokat és presbitereket püspöki, főgondnoki, igazgatótanácsosi tisztségre.

Az első ilyen választásnak vagyunk most tanúi. Péter apostol a Júdás árulásáról és halálának körülményeiről szóló beszámolója után ismerteti azokat a követelményeket, amelyeket az új szolgatárssal szemben támaszt a gyülekezet.

I. Legelőször is egy *üres helyet kell betöltenie*. Jeruzsálemben áldozócsütörtök és pünkösöd között az árulásával önmagát kizáró Júdás helyét kellett betölteni. Napjainkban úgy üresednek meg a betöltésre váró helyek, hogy az eddigi tisztségviselő *nyugalomba vonul, elhalálozik, elköltözik arról a területről, ahol szolgálatát végezte, letelik megbízatásának néhány esztendeje*. Ha súlyos kifogások nem merültek fel munkájával kapcsolatban, s életkora és egészsége megengedi – akár újra is választható, esetleg többször is.

Vajon feltétlenül szükség volt Júdás üressé vált helyének betöltésére? A *tizenegy* tanítvány nem tudta volna ugyanolyan jól ellátni a feladatot, mint a *tizenkettő*? Az Úr Jézus *tizenkettőt* hívott el, de mennybemenetele napján a *tizenegynek* adta a missziói parancsot. Honnan veszi Péter, hogy a hiányossá vált csapat kiegészítésre szorul? Csak annyit mondhatunk: *az ószövetségi nép tagjaként és Krisztus tanítványaként ő így értelmezte a feladatot*. A *tizenkettes* szám Izráel tizenkét törzsét jelképezve arra utat, hogy küldetésük *az egész nép számára szól*; az emberi büntől elrontott állapotot pedig *a Mester eredeti szándéka szerint* kell helyreállítani.

Feltétlenül szükséges nekünk esperest, püspököt, főgondnokot választanunk? Amíg magyar református egyházi törvényeink az Isten akaratának engedelmeskedni próbáló ékes rendet *esperesnek, püspöknek, főgondnoknak* nevezett **Krisztus tanítványok** munkába állításával igyekeznek megteremteni, addig igen. Állítólag volt ennek a mi magyar református egyházunknak az életében olyan lelkipásztor, akinek sok áldás kísérte gyülekezetszervező, templomépítő szolgálatát, viszont arról volt nevezetes, hogy kézzel-lábbal harcolt a püspöki tisztség eltörléséért. Csak akkor hagyta abba ezt a küzdelmet, amikor őt magát választották egyházkerületében püspökké.

2. A megválasztandó testvérnek olyannak kell lennie, aki a tanítványokkal *„együtt járt minden időben, míg az Úr Jézus közöttük járt-kelt”*. Kettős követelmény rejlik Péter apostol szavai mögött. Aki Krisztus feltámadásának tanúja kíván lenni, akinek szolgálata a feltámadott Jézus Krisztusról szóló bizonyágtétel, az *„a János keresztségétől fogva mind a napig, amelyen [az Úr Jézus] felviteték”*, arra kellett járnia, amerre a Názáreti vezette! Aki tanítani, kormányozni, fegyelmezni fog a *jövőben* minket, a *múltban* sem járhatott a mienktől idegen utakon! Nem építhette karrierjét a pogányok kegyeit keresve; nem irányíthatta cselekedeteit a gyűlölet. Talán lesz hozzánk olyan könyörületes a mi mennyei Atyánk, hogy Anyaszentegyházunk új őrállói közt nem akad majd olyan, aki Isten helyett önmagát imádjá, embertársainak pedig testvér helyett zsarnoka akar lenni!

A választás szükségességét Péter jelenti be. A megválasztandó szolgatársról *ő* mondja el: mit várnak tőle mindnyájan. A választási eljárást is *valószínűleg ő* vezeti. De semmi jel nem mutat arra, hogy ez valamilyen főnöki, felettesi minőséget jelentene. A tanítványok közti *teljes egyenrangúságot* érzékelteti, hogy *„mivelünk egyetemben”* kell az újonnan választottnak is bizonyágot tennie a látottakról, hallottakról, tanultakról. Ezek után már nem marad hátra egyéb, mint megkeresni azt, akit az *egész gyülekezet* alkalmasnak érez erre a szolgálatra.

Két jelölt is van. A választás így *valóságos*. Nem csak kényelmes rábólintás a javaslatra. Tényleg *dönteni* kell valamilyen módon. Az apostolok szolgálatának krónikása, a tudós történetíró és bizonyára lelkiismeretes orvos, Lukács nem beszél arról, hogyan zajlott le a jelöltek bemutatása vagy a róluk folytatott vita, tárgyalás. De nekünk, könyve olvasóinak érdekes módon, egyenesen *izgalmasan* mutatja be a két esélyest. Egyikükről elmond mindent, amit csak tudhatunk: *zsidó* nevét és annak az *állami hatóságok számára is elfogadható, érthető latin* változatát, *apja nevét – vagyis a származását*. Valósággal *sugallja* nekünk, hogy szavazzunk arra, akit ennyire ismerünk. A héber *József* név igazán rokonszenves. Eszünkbe juttatja Jákób fiát, akit testvérei eladtak rabszolgának, de Isten akaratára az volt, hogy Egyiptomba kerülve új hazájának és családjának is meg-

mentője legyen. Eszünkbe juttatja Mária férjét, a názáreti ácsmestert, aki szorgalmas munkával, Isten iránti engedelmességgel és családfői felelősségtudattal nevelte a gyermek Jézust. Eszünkbe juttatja Arimátiai Józsefet, a derék tanácsbelit, aki a megfeszített Jézus temetését vállalja magára. A latin *Justus* pedig *igazságost* jelent. Kiben lehetne inkább megbízni, mint abban, akinek már a neve is ilyen biztató?! Már csak ráadás, hogy apja nevének közlésével még a családi hagyományok is felvillannak az ismerősök számára. Hát persze, hogy rá szavazunk, ha kérdik a véleményünket!

A másikról szó sem esik. Csupán a nevét olvassuk: *Mátyás*. Olyan mint egy pusztán formaságból, a demokrácia látszatának fenntartásáért induló jelölt. Mint Kolozsvár *magyar polgármesterjelöltje* 2000-ben, mint *magyar államfő-jelölt* a négy évvel ezelőtti választásokon és az idén.

De a két jelölt közt Jeruzsálemben *nem szavazás* dönt. Imádságos szívvel Istenre bízunk a döntést a tanítványok. Ez a tény viszont nem olyan egyszerű, mint ahogy most elmondtam!

1. *A választás előtti imádkozás* arra figyelmeztet, hogy az Anyaszentegyházban semmilyen feladatot nem lehet Istent kihagyva végezni. Nálunk az irodai ügyvitelt is az istentisztelet szentségével és komolyságával kell folytatni; a választásoknak sem szabad részeg korteskedésbe, megvesztegetésbe, egymás ócsárlásába fulladnia. Sem a gyülekezet lelkipásztorának, sem a legfelsőbb egyházi vezetőknek a választásakor!

2. *A sorsvetés* elgondolkoztató dolog. Lehet Isten országának földi építésekor valami olyasmivel foglalkozni, mint a *bingóörület*? Hazárdjáték vagy lutri dönti el, hogy *ki legyen apostol*? Jeruzsálemben akkor József és Mátyás között tényleg *ugyanolyan* sorsolás döntött, amilyennel a kockázó katonák például a megfeszített Jézus ruháján osztottak. Mi ez a sorsjáték? Istenkísértés? Babona? Varázslat? Hit a véletlenben? És egyúttal hitetlenség aziránt, hogy minden Isten akaratából van? Lehetne ez is, az is. Még modern egyházi törvényeink is megengedhetőnek tartják, hogy sorshúzás döntsön ott, ahol a szavazatok egyenlősége teljesen azonos esélyt biztosít két pályázó számára. Nyilván nem folyamodtak volna a jeruzsálemi tanítványok sem ehhez a megkérdőjelezhető módszerhez, ha lett volna számottevő különbség József és Mátyás adottságai között. A teljes egyenrangúság és a teljes esélyegyenlőség tette nem csak lehetővé, hanem egyúttal kötelezővé is ezt az eljárást! Istennek pedig a legtudományosabb valószínűségszámítással is nyomom követhetetlen akaratát úgy döntött, hogy *nem a jól ismert, hanem az ismeretlen* kerüljön ki győztesen. Isten valamit tud Mátyásról, amit legalábbis Lukács, a Cselekedetek írója nem tudott... Ebben a pünkösdi előtti választásban az az *első meglepetés*, hogy nem az győzött, akire teljes joggal számítottunk, hanem az, akinek nem adtunk volna félszázaléknyi esélyt sem!

3. A sorsvetésnek ezt az ószövetségi papságtól és a római pogányságtól egyképpen örökölt módját viszont *pünkösdi után, a Szentlélek kitöltetése után* nem használta többé az ókori tanítványsereg. A sorsvetés útján „közéjük sorolt” Mátyásról sem olvasunk többé egyetlen mondatnyi tudósítást sem. És ez a *második meglepetése* a mai történetnek. Az emberek – Péter és a többiek, akkor – úgy gondolták, hogy a megcsonkult tanítványlétszámot újra ki kell egészíteni tizenkettőre. Emberi gondolat volt; Isten akaratának valamilyen emberi értelmezése. Isten nem haragudott meg ezért Péterre. Nem parancsolta neki, hogy így tegyen, de nem is akadályozta meg. Engedte, hogy előállítsa a két jelöltet. Meghallgatta a választók buzgó könyörgését, és kijelölte számukra a két szóba jöhető közül – mondjuk ki őszintén –: a jelentéktelenebbiket. Azt jelenti ez, hogy *nem Isten számára volt fontos a választás, hanem csak a Jeruzsálemben várakozó tanítványok számára*.

És akkor most üres kézzel, üres szívvel megyünk haza a templomból? Hallottunk egy bibliamagyarázatot az emberi buzgóság teljes hiábavalóságáról, és csak annyival maradtunk, hogy nincs értelme semmiféle igyekezetnek, jószándéknak, közösségért érzett felelősségnek?

Dehogyan nincs! Te Péterként, Józsefként vagy Mátyásként végezd csak el, amit Urad éppen reád bízott! Milliós adományok mellett *az özvegyasszony két fillérje* is beleépült ebbe a templomba! Krisztus Urunk földi testének, Anyaszentegyházunknak holnapját és holnaputánját, ha nem a szavazatod, akkor az imádságod alakítja. És látod: amíg József vagy Mátyás apostollá választása fölött töprengtek valahol Jeruzsálemben nem messze tőlük, *Gamáliel rabbi* iskolájában Isten már készítette azt a kiváló férfiút, akiről *minden emberi választás nélkül* lett a pogányok fáradhatatlan térítője: **Pál apostol**.

Maholnap választások lesznek. Az egyházmegyékben, az egyházkerületben, az országban. Imádkozzunk megfontolt jelölésért, bölcs választásért, a megválasztottak hitéért és felelősségtudatáért. Mindenekfelett pedig imádkozzunk olyan erős hitért, amely félreérthetetlenül meglátatja velünk, hogy gyülekezeteink, népünk és országunk sorsa ANNAK kezében van, aki úgy szerette e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta érte! Ámen.

Varga László

Pál apostol nemzetszeretete

Alapige: Róma 9,1–5

Sokszor tették fel nekem a kérdést, mi a fontosabb nekem, az, hogy magyar vagyok, vagy az, hogy református. Ennél értelmetlenebb kérdést nehéz feltenni. De tudjuk, hogy minél értelmetlenebb egy kérdés, annál nehezebb a választ egyértelműen megfogalmazni. De mivel azt is tudjuk, hogy a legjobb, a leggyakorlatibb, a leghitelesebb feleletet minden kérdésre a Szentírásból kaphatjuk, tegyük fel ezt az értelmetlen kérdést mi is a Szentírásnak. A Szentírásban is annak, akitől a legjobb feleletet várhatjuk: Pál apostolnak.

Pálról tudjuk, hogy zsidó volt. Származása szerint zsidó, neveltetése szerint egyenesen farizeus, tehát a legzsidóbb zsidó. De megtérésétől kezdve népével állandó élethálharcban állt. Veszedelemnél és fenyegetésnél egyebet tőlük soha sem kapott, mert ő a pogányok apostola lett. Ezt mindig hangoztatja, egész élete ezt mutatja. Ő a pogányokért élt, halt és szenvedett el mindent.

Mit kapott a zsidóktól? A legelső biznyságtételei után Damaszkuszban meg akarták ölni úgy, hogy lezárták a kapukat, hogy ne menekülhessen; a keresztyén társai a falon kosárban eresztették alá, úgy szaladt el előlük. Korintusban bíróság elé állították, a pogány helyhatónak volt annyi bölcsessége, hogy meg nem hallgatta a vádlóit, a zsidókat elkergette, Pált pedig szabadon engedte. Jeruzsálemben meg akarták lincselni. Megint az idegenek, a római katonák vették ki a saját nemzettársai kezéből. Hogy ez nem sikerült, merényletet akartak ellene elkövetni. Megint egy idegen, a római helytartó mentette meg az életét. És ez így folyt egész életén át.

De amit vállalt, a pogányokért, az idegenekért, maradéktalanul megtette. Rááldozta, hogy otthona, családja soha nem volt. Rááldozta az egészségét. Rááldozta, hogy soha egy nyugodt esztendeje nem volt. Amikor egyszer három évig egyhuzamban élt Efézusban, akkor is nyomorúság és üldöztetés volt a része. Ő maga mondja el, hogy mi mindent kellett elszenvednie a pogányokért. Úgy mondja el egy helyen – nem panaszo-

képpen mondja, csak felsorolja, hogy megmutassa, mivel jár egy ilyen szolgálat – a Korintusi 2. levél 11,24–28. részében: „Zsidóktól ötször kaptam negyvenet egy híján. Háromszor megostoroztak, egyszer megkövezték, háromszor hajótörést szenvedtem, éjt- napot a mélységben töltöttem. Gyakorta való utazásban, veszedelemben folyóvizeken, veszedelemben rablók között, veszedelemben népem között, veszedelemben pogányok között, veszedelemben városban, veszedelemben pusztában, veszedelemben tengeren, veszedelemben hamis atyafiak közt. Fáradtságban és nyomorúságban, gyakorta való virasztásban, éhségben és szomjúságban, gyakorta való böjtölésben, hidegben és mezítele- lenségben. Mindezekon kívül van az én naponkénti zaklattatásom, az összes gyülekeze- tek gondja.” Ilyen volt ennek az embernek az élete – a pogányokért, idegenekért.

Hogy áldozhatta oda magát ennyire? Miért áldozhatta fel nyugodt lélekkel egész éle- tét? Azért, mert megmaradt egyetlen drága kincse. Az az övé volt, személyesen az övé. Az nem volt sem a zsidóké, sem a pogányoké, sem a barátoké, sem ellenségeké, hanem az övé, a Saulé, illetve Pálé. Az pedig az örök élet. Az, hogy elmondhatta élete végén, hogy „a nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam, vége- zetre eltételek nekem – el van téve, biztos, ott van – az üdvösség koronája, amit biztosan megad nekem az én Istenem, akit én szolgállok”. Ez volt az ő erőforrása, ez volt az ő kincse, ami olyan volt, ahogy Jézus mondja a drágagyöngy példázatában, hogy aki meg- találja az igazi drágagyöngyöt, oda dobja érte mindenét, feláldozza minden vagyonát, hogy megvehesse azt az egyetlen gyöngyöt, ami minden egyébnél többet ér. Ez volt Pál- nak az üdvösség. Az a reménység, hogy halála után találkozhat azzal a Jézussal, akiről egész életében bizonysgot tett, de akivel soha nem találkozott, csak a hangját hallotta és lélekben a Szentlélek bizonysgátételét, de ott majd szemtől szembe fogja látni az Urat és vele fog élni az örök üdvösségben. Ez volt az erőforrása. Ezért áldozott fel mindent, a pogányokért.

És akkor itt áll ez az ige, amit felolvastam előttetek. Annyira hihetetlen, olyan nagy dolog, hogy ő maga szinte esküvéssel állítja, hogy igaz: „Igazsgot szólok Krisztusban, nem hazudok – rá hivatkozok, mint tanúra –, lelkiismeretem velem együtt tesz bizonysgot a Szent Lélek által – ennél keményebb esküszót nem olvasunk a Bibliában –, hogy nagy az én szomorúságom és szüntelen való az én szívemnek fájdalma, mert kívánnám, hogy én magam átok legyek, elszakasztva a Krisztustól az én atyámfiáiért, akik rokona- im test szerint.”

Az egyetlen kincsét, az üdvösségét ajánlja fel a saját nemzetéért. Az idegenekért, a pogányokért feláldozza az egészségét, az életét, a munkáját, a rengeteg nyomorúságot, de a saját nemzetéért az üdvösségét ajánlja fel.

Hogy lehet ez? Miért teszi ezt? Tőle kell megtanulnunk, legjobban Tőle tudjuk meg- tanulni ezt a titkot, és én azt hiszem, jogosan mondom, hogy senki ezen a világon nem értheti meg jobban, mint a reformátusok, ezek között is a magyar reformátusok, és ezek között is mi, kisebbségben élő magyar reformátusok. Mi értjük meg azt a csodálatos titkot, hogy ezen a földön semmi sem történik véletlenül, hanem Istennek örök eleve elrendelő akaratából alakul minden. Istennek eleve elrendelő akarata pedig az, hogy az ő csodálatos kertjében, ezen a világon, ebben a virágoskertben sokféle virág legyen. Nem rosszabb kertész a mindenható Isten, mint amilyenek mi vagyunk, és én nem hiszem, hogy lenne köztünk valaki, aki a virágos kertjében csak egyetlen fajta virágot ültetne. Mert akkor szép a virágos kert, ha különböző virágok vannak benne. Isten virágos kertje is azért szép, mert beletartozik, az ő teremő akarata szerint tartozik bele fehér és fekete és sárga és mindenféle színű ember, és van benne hideg, merev, magas svéd és van ben- ne apró termetű, izgékony szicíliai olasz, van benne japán és néger, van benne magyar és

román, angol és német, mindegyik Isten teremtménye és mindegyik drága Istennek, akárcsak a virágos kertben mindenféle virág.

De a rózsza csak akkor szép, ha minél tökéletesebb benne a rózsaság. A tulipán is akkor szép, ha minél tökéletesebben látod benne az általad is elképzelt tulipánságot. Amelyik rózsának tulipánforma szirma van, az nem rózsza, hanem korcs és kitéped. És ha másfajta virág rózsaszirmokat hajt, akkor az is korcs, és kitéped. Mert az a szép és az az igazi, amelyik a maga jellegzetességét a legtökéletesebben tudja felmutatni. Miért? Mert olyannak akarja Isten. Mert ha nem olyannak akarná, nem teremtette volna olyannak.

Miért vagyok én magyar? Mert annak születtem, nem véletlenül, hanem Istennek eleve való elrendelése szerint.

Sokan mondják nekünk, főleg szektások vagy szekta felé hajlók: Nem ér a te reformátusságod semmit, mert te csak azért vagy református, mert annak születted, kicsi korodban megkeresztelték. Érvényes attól az, hogy te református vagy? A mi feleletünk határozottan: az Igen! Érvényes. Mert Istennek eleve való örök rendelése az volt, hogy én legyek. Ha nem akarta volna, nem lennék. Isten örök rendelése állított be engem ebbe a közösségbe. Ha másképp akarta volna, más közösségbe helyezett volna. Isten eleve elrendelő akarata adta nekem azt a családot, amelybe beleszülettem. Isten eleve elrendelő akarata adta, hogy magyarnak és reformátusnak születtem. És azt akarja, hogy én ebben a közösségben töltsöm be a helyemet. Lehet, hogy azt akarja Isten eleve elrendelő akarata, hogy más közösségbe kerüljek, mint ahogy Babos Sándor ment el innen Erdélyből Mandzsúriába, hogy ott hirdesse az igét. De ott is magyar református lelkipásztorként hirdette az igét. Lehet, hogy valaki más irányból jött a mi egyházunkba. Lehet, hogy itt is vannak olyanok, akik most csóválják a fejüket, mert ők nem ide születtek, hanem más közösségből jöttek közénk. De ha ők valóban reformátusokká lettek, akkor tudják, hogy az nem az ő saját elhatározásuk volt, hanem Isten akarata határozott felőlünk úgy, hogy itt találják meg lelkük nyugalmát és itt találják meg azt a békességet, amit Isten nyújt nekünk éppen abban, hogy mi mindig tudhatjuk, minden nyomorúságban, minden gondban, minden üldöztetésben tudhatjuk azt, hogy Isten akarata rendelkezik felőlünk.

De itt meg kell állnunk egy pillanatra, mert nagyon sokan úgy gondolják, hogy ha ez így van, akkor ez azt jelenti, hogy minden úgy történik, ahogy Isten akarja. Tehát, ha én részeges vagyok, ha tönkre tettem a családomat, ha rablógyilkosként kerültem börtönbe, akkor – ha nem ő, de legalább az édesanyja – azzal nyugtatom meg magam, hogy így volt rendelve, így akarta Isten. Ez nem igaz! Isten nem azt rendeli el előre, ami naponta történik. Soha nem akarja a rosszat, soha nem rendel rosszra valakit.

Isten mindnyájunkat egy meghatározott feladatra rendel. Rendelt feladatunkhoz adja meg a lehetőségeinket és a képességeinket. Mindnyájunknak be kell töltenünk egy helyet ebben a világban. Be kell töltenünk egy szerepet, amit senki más nem tölthet be, csak én, és a tiedet te. Mert szükség van rád. És ez a legnagyobb erőforrás. Szükség van rád valahol, de nem akárhol a világban. Azon a helyen, ahova Isten teremtő akarta állított. Abban a minőségben, amivé Isten teremtett. Azzal a képességgel, amit Isten adott neked. Ott kell betöltened a te feladatodat.

És ha magyar reformátusnak teremtett Isten, akkor ebben a közösségben kell betöltened azt a feladatot, amit senki más nem tölthet be, csak te, és ha te nem töltöd be, akkor egy üresség marad azon a helyen. Mert embereket bízott rád. Talán gyermekeket, akiket te kell hogy felnevelj és más nem tudja őket felnevelni. Szülőket, akikről neked kell gondoskodnod és más nem tud róluk gondoskodni. Egy presbiteri tisztelet, amit neked kell vállalnod, és nem bízhatod másra. Lehet, hogy egy miniszteri tisztelet, amit éppen rád

bízott Isten és azt úgy kell betöltened, hogy mind a beosztottjaid, mind a választóid boldogok legyenek.

De megteheted, hogy ne vállald rendelt feladatodat. Lehetőséged van a saját életedet tönkretenni. Lehetőséged van az eszedet elinni. Lehetőséged van a családodat szétverni. Isten adta meg ezt a lehetőséget, amikor azt mondta: „Eléd adtam a jót és a rosszat, az életet és a halált.” De hozzáteszi a parancsot: „Válassz az életet és a jót! Ez parancs.”

De megteheted, hogy ne vállald, mert éppen az a mi emberi méltóságunk, hogy nem vagyunk kénytelenek, hogy önként kell vállalnunk azt a feladatot, amit Istennek öröktől való eleve elrendelése adott nekünk. Magunknak kell vállalnunk, önkéntes elhatározással. Ez a mi méltóságunk. Ez a mi igazi emberségünk és istenképességünk.

Ha vállalod, Isten gyermeke vagy. Ha nem vállalod, akkor oda juthatsz, nagyon könnyen oda juthatsz, amire Jézus azt mondja, hogy nem vagy jó semmire, kiköplek a számból. Ilyen csúnyán mondja Jézus. És selejtként eldob maga elől. Mert emberselejt is van ezen a világon.

De ha nem akarsz selejt lenni, akkor azzá kell lenned, amivé az Úristen teremtett. Mivé teremtett? Egy síró kis gyermekké teremtett. És felnősz, esetleg nagyon hosszúra, de nem leszel több, mint ahogy egy idős falusi ember mondta, hogy az ilyenekkel a világon nem több, csak sűrűbb.

De ha ember akarsz lenni, akkor magad kell magadat arra nevelned. Melletted állnak a szülők, talán az egyház, iskola, ki tudja még mi egyéb, hogy segítsen, de magad kell magadat emberré, Isten gyermekévé alakítanod. A róka rókává, a tulipán tulipánná lesz, mást nem tehet. Az embernek nevelődnie kell emberré, de olyanná, amivé Isten teremtő akarata rendelte.

Azért, ha az Úristen téged magyarnak teremtett, akkor kötelességed utána nézni, hogy miért vagy magyar. Mít jelent az, hogy te magyar vagy. Utána kell nézned, hogy ki volt Árpád és ki volt Szent István, ki volt Petőfi Sándor, ki volt Horthy Miklós és ki volt Antall József. Utána kell nézned, mert csak akkor tudod, hogy ki vagy. Akkor tudod, hogy kivé kell lenned. Akkor tudod betölteni azt a feladatot, amit magyarként rendelt számodra Isten. És ha református vagy, akkor tudnod kell, hogy ki az a Pál apostol, aki így beszél, tudnod kell, hogy mi az a Biblia, amiben Isten üzen neked, tudnod kell, hogy ki volt Kálvin János, ki volt Apáczai Csere János, ki volt Ravasz László, és így kell magadba gyűjtened azt a reformátusságot, amivel a végén azt tudod mondani: Én hiszek egy Istenben. Én hiszek az Úr Jézus Krisztusban. Én hiszem azt az egyetemes keresztyén egyházat, amiben én is be kell hogy töltssem a magam szerepét.

Ráadásul még azt is tudnunk kell, hogy ha egy nagyon nehéz feladat jelentkezik egy gyárban, a mester arra a munkására bízta, akit a legjobban megbecsül, akit a legjobbnak tart. Ha Isten nekünk éppen azt a lehetetlen feladatot adta, hogy kisebbségi sorban kell leélni az életünket, gyűlölködés és átkok között, megrablások és minden nyomorúság között, és ránézel egy nyugodt angolra vagy egy büszke franciára, és talán irigység kél benned, akkor tudjad, hogy Isten azért adta pont neked ezt a lehetetlen feladatot, mert téged becsült arra, hogy azt betöltsd. És megadja neked azt a lehetőséget, megadja neked azt a lelki erőt, naponta megadja azt a segítséget, ha kéred tőle, hogy éppen ebben a helyzetben tudd betölteni a feladatodat, hogy te légy áldások forrása a többiek számára. Hogy te tudj erőt adni azoknak, akik annyira szegények – nem rosszak, nem megvetnivalók, hanem sajnálnivaló szegények –, hogy ezt még nem tudják. Nem tudják, hogy miért magyarok és azért bizonytalankodnak. Nem tudják, hogy miért reformátusok, és azért nem becsülik meg a hitüket. Nem tudják, hogy egy itteni feladatra rendelte őket Isten és azért elmenekülnek.

De ha te tudod, akkor felemeled a fejed. Akkor azt mondd, hogy boldog és büszke vagyok, hogy Isten engem éppen ide teremtett. Vállalom a feladatot, kérem az Isten segítségét. Mi az én feladatomban? Melyik a legnehezebb? Azt választom. Vállalom, hogy egy egyházat vezessek, vállalom, hogy egy munkaközösséget vezessek. Vállalom, ha kell, azt a nehéz feladatot, amit talán bolondság vállalni, de én vállalom, mert tudom, hogy azzal Isten szerető rendelése bízott meg éppen engem.

Ha mások, talán a családod legközelebbi tagjai bolondságnak tartják, nyugodtan mondd: Bolondság? Lehet, de az Isten a bolondokkal akarja az okosokat megszégyeníteni. Vállalom, hogy én legyek bolond, Isten bolondja. Rámegy az életem? Nem számít. Pénzbe kerül, nem számít, ha néhány évbe kerül az életemből, nem számít, nekem megmarad, megvan a drága kincsem, Isten szeretete és az örök élet.

Közben pedig megtanulod szeretni a te népedet. Valahogy úgy, ahogy Pál apostol beszél. Elpanaszolja, hogy milyen az ő népe. Hogy megölték Krisztust. Hogy nem ismerik az igazi ígét. Hogy nem akarnak Krisztusnak, Isten parancsának engedelmeskedni. Elsiratja annyira, hogy a végén azt mondja, ki fognak vágattatni az Isten kegyelméből, rettenetes sors vár rájuk. De akkor büszkén kihúzza magát, és ilyeneket mond a saját népéről. Figyeljétek meg, testvéreim, azt az áradó szeretetet, azt az elfogult szeretetet, azt a más által megmosolyogni való szeretetet, ami ezekből a szavakból árad: „Hogy én magam legyek Krisztustól elszakítva testvéreim, az én test szerinti rokonaim helyett, akik izráeliták, akiké a fiúság és a dicsőség, a szövetségek és a törvényadás, az istentisztelet és az ígéretek, akiké az ősatyák és akik közül származik Krisztus test szerint, aki Isten mindenekfelett”.

Ilyen elfogult szeretettel tartja számon a saját értékeit.

Mi nem mondhatunk el effélet a saját népünkről? Mi nem dicsekedhetünk a magunk múltjával? Mi nem lehetünk boldogok, amikor a négyszáz éves kollégiumunk újjáépül és újra a miénk? Mi nem lehetünk büszkéek erre a templomra? Tudjuk, hogy a mi népünk milyen bűnös. Tudjuk, hogy milyen nyomorult. Tudjuk, hogy mennyit káromkodik. Tudjuk, hogy rajtunk az ítélet, mert Isten megmondta, hogy nem hagyja büntetés nélkül azt, aki az ő nevét hiába felveszi, mi pedig naponta felvesszük az ő nevét nem hiába, hanem káromolva és meg is van az eredménye. És mégis, ez a nép az enyém. Ez a föld az enyém. Az az Ady vers az enyém. Népem történelme az enyém. Reformátusságom és annak minden hőse az enyém.

Hogy van tehát? Mi fontosabb nekem, a magyarságom vagy a reformátusságom? Ugyan kérem! Hát akkor tudok igazán magyar lenni, ha református vagyok. És el merem mondani, hogy azért vagyok igazán református, mert magyar vagyok. Melyik drágább? Mind a kettő. Miért drága? Mert így rendelte a mindenható örök Isten, akit itt ad nekem feladatot, s ha betöltöm – dehogyan tudom betölteni, de ha vállalom, próbálom betölteni –, ott vár engem az üdvösség koronája. Pálnak se fogadta el Isten ezt az áldozatát, mert azt Krisztus már betöltötte helyette. Énhelyettem is vállalta az áldozatot, a kárhozatot, a poklokat. Számomra pedig készen van, Istennek öröktől fogva való eleve elrendelése szerint, egy hely a mennyben, amit senki tőlem el nem vehet, és vár engem az üdvösség koronája, ha én ezen a földön megállom a helyem ott, ahol Isten állított, abban a feladatban, amit úgy bízott rám, ő, az élő, uralkodó és mindig győzelmes Úr Jézus Krisztus. Ámen.

(Elhangzott Zilahon, a Magyar Református Világtalálkozó ünnepi istentiszteletén.)

Reformáció ünnepére

Nagy István

Kolozsvár

A kegyesség mindenre hasznos

Alapige: 1Timóteus 4,7b–9

Bibliavetítés: Zsoltárok 46

„*Gyakorold magadat.*” A Biblia eredeti nyelvén, görögül gümnádzó ez a szó, ebből származik a nálunk használatos gimnázium. Jelentése ma már a neveléssel kapcsolatos, célja a test gyakorlása, a test képességeinek kiművelése. De általánosan az élet minden területén követelményként szerepel a gyakorlás. Mert, mondja a tapasztaton alapuló tanítás: Gyakorlat teszi a mestert. A látványos sportteljesítmények, egy mesterség elsajátítása, valamelyik művészet ismerete csak komoly, nagyon alapos gyakorlással szerzhető meg. Mivel az értelem, az emberi szellem a test megnyilatkozása, ezért ennek munkáját is a testhez, a test gyakorlásához tartozónak tekintjük.

De *van lelkünk is*. Isten testünkbe lelket adott, hogy így az övéi legyünk, hogy vele kapcsolatban állók legyünk. Sajnos igen háttérbe szorult, sokaknál halott a lélek. Mégis Istennek gondja van reá. Megszólítja: „Gyakorold magadat a kegyességre.” Törődj lelkeddel, gondozd, ne hagyd meghalni. Igéje ezért hangzott fel a világban és lett testté Jézus Krisztusban. Ezért rendelte el Isten ennek hirdetését. Szolgájával, az egyházzal ezt munkálja. Azért szerzett reformációt is, hogy az egyház visszatérjen a tőle kapott feladatra teljesítéséhez. Amit mondott az apostol által, azt mindig mondja, ma a reformáció napján is: „Gyakorold magadat a kegyességre.” Látja, mennyire szorgalmasan gyakorlatozik testünk, de arra serkent, hogy a mindennél fontosabb munkánkat, lelkünk gondozását, a kegyesség gyakorlását – életünk érdekében – kitartóan, hűségesen végezzük.

Az *apostol idejében* is jelen volt a világban és kíméletlenül dolgozott a lélek ellensége, a Sátán, hogy ne a lélek élete növekedjék, hanem Isten kegyelmével szemben a test, és így annak gondolata maradjon uralmon. A Timóteushoz írt első levél 4. része elmondja, hogy az utolsó időkben, azaz Krisztus után, a mi időkben némelyek elszakadnak a hittől, hitető beszédekre és gonosz lelkek tanításaira figyelnek, akik tiltják a házasságot, sürgetik az eledelektől való tartózkodást, „szentségtelen és vénasszonyos mesékre hallgatnak” – tehát a test gyakorlásával vélik megnyerni az életet. Ugyanez folytatódik, más tanításokkal jelentkezik az egyház történetében, mikor böjtöléssel, önsanyargatással, hosszú szertartásokkal, az imádságok vég nélküli ismétlésével, szentképek imádsásával, a bűnbocsánat megvásárlásával és sok más kínálattal akadályozta meg az ellenség a lélek életét, a Krisztus evangéliumának hirdetését és megismerését, hogy minden maradjon meg a hitetlenségben és a pusztulásban. De felhangzott az Ige: „Gyakorold magadat a kegyességre.” Lett reformáció: visszatérés, felébredés, élet.

Ma megint a test gyakorlása áll a nevelés és gondolkozás központjában. Sok-sok hamis tanítás ajánlja magát üdvözítőnek. A kommunista rendszer felbomlásával a családok, valójában egy egész nemzedék légiures térbe került, valami bizonyosságot szeretne találni és kapkod a rengeteg tévtanítás után. Ezek az „új” tanítások az örök ellenségnek, a Sátánnak modern ajánlatai, báránypőrbe bújtt farkasok járnak közöttünk, csábítják tévutakra, valójában hitetlenségre a világot, a népet. Olvastam egy székelyföldi alapítványnak, az Agykontrollnak felhívását, mely az „egészséges életmód” ígéretével táborozást rendezett, ahol a következő „tudományokban” gyakorolhatták magukat a résztve-

vők: médium, energia, radio- (sugár)-esztázia, meditációk, gyógymasszázs, bioenergetika, zen- és buddhista tanok, antropozófia, homeopátia, holisztikus terápiák filozófiája stb. Valaki megállapította, hogy néhány évvel ezelőtt még a marxizmussal akarták gyógyítani a világot, most a gyenge idegzetűekre számítva, indiai buddhista tanokkal szédítene, hogy ezeknek segítségével követőik egészséges életmódra gyakorolhatják magukat, mert a tapasztalaton túli világgal kapcsolódnak össze a magukba szállás, elmélkedés által. Egyik vezetőjük kijelentette, hogy ő ezt már elérte, „az összes kozmikus erők élvezője”. Mekkora zűrzavar, zagyaság zúdul reánk!

„A test gyakorlásának *kevés haszna van.*” Nem azt közli az Ige, hogy nincs haszna a test gyakorlásának. A testedzés, a test munkája, gondolkozása hasznos, amennyiben javára van a szervezet erősödésének, a földi ismeretszerzésnek, tájékozódásnak, egyszóval, annak, ami a földhöz köt. Nyilván ezt nem lehet a lelki élet, az Istenhez kapcsolódás útjának tekinteni. Van haszna a test gyakorlásának, de kevés. Viszont „*a kegyesség mindenre hasznos*”. A kegyesség alatt a hitből eredő és táplálkozó istenfélelmet kell érteni, mely nem magányban, hanem Isten előtt, benne bízva, őt követve, imádkozással, Igéjét hallgatva, mindenkor bűnbánattal, ugyanakkor hálaadással valósul meg, úgy, ahogy erre Jézus példát, Krisztus áldozata lehetőséget adott a gyarló embernek. Mindenre hasznos, minden időben és minden helyzetben, „*meglévén benne a jelenvaló és a jövő életnek ígérete*”. Ígéret, mint mag, mely a földbe kerülve szépséges, áldásos gyümölcsöket terem.

Szemben azzal, amit néha hallunk, hogy csak a földi élet után lehet haszna a kegyesség gyakorlásának, halljuk: *a jelenvaló élet ígérete teljesül.* Mert van nem akármilyen, hanem valóságos élet már a földön. Csakugyan van, lehet élni az itteni, a mostani körülmények között – békességben és örömben? Igen, mert Isten megígérte és megteszi, hogy velünk van mindennap. Megcsúfolhatnak, gyűlölhetnek, mégsem vesszünk el, mert Isten védelme alatt élünk, reabizuk gondjainkat és ő magára veszi, lehajlik hozzánk. Útbaigazít, mit tegyünk, mit ne tegyünk, erejével ruház fel. Nem csüggedünk, kitartunk a keskeny és üdvösségre vezető úton. Vigasztal, hogy nem hagy feljebb kísértentünk, mint amennyit elhordozhatunk, sőt a kimenekedést is megadja (1Kor 10,13). A kegyesség gyakorlásának csodálatos a haszna. Régebbi gyülekezetünkben Ilona néni, a gazdag öregasszony vasárnaponként kinn ült a háza előtt és csúfolkodott a templomból hazatérőkkel, különösen a gondnok buzgó feleségével: „Mutasd Zsuzsa, mit kaptál a templomban, milyen haszonhoz jutottál!” Zsuzsa néni válasza mindig az volt: „Békességet kaptam. Kell-e ennél több?”

Megvan a kegyesség gyakorlásának haszna *a jövő élet ígéretében*, mert a kegyes lelkében hordozza a jövő, az örök élet bizonyosságát. Van jövő élet. Az a lelki élet, mely a földön elkezdődik, nem vész el soha, mert tart és kiteljesedik az örök életben, a halálon túli üdvösségben. Az üdvbizonyosságot Isten helyezi el Lelkével a kegyesek lelkében. Jézus Krisztus feltámadása legyőzte a halált. Mennybemenetele utat nyitott az üdvösségre. Azt szerezte meg, hogy ahol ő van, ott legyenek követői is. Ez az *ígéret* nem üres szó, nem olyan bizonytalan, mint az emberek szava. Isten nem hazudik (Zsid 6,18) és mindenható hatalmával megteszi, amit mond. Aki ismeri ígéretét, az szépnek látja jövőjét, ismeretében másként nézi nehéz helyzetét, mint a hitetlen.

A magyarországi művészi és egyház életben közismert, hívő asszony, Zsindelyné Tüdős Klára, sok üldözött megmentője, áldozatos élete végén nehéz próbákon ment át, de így vallott: „Az Úristen fokozatosan szakít el ettől a világtól, hogy ne sajnáljam itthagyni: vakulok, süketülök, ügyetlenkedem, felejték. Milyen tapintatos az Úristen még ebben is.”

Ebben a hónapban megtelnek a temetők, az emlékezők fájó szívvel emlegetik elköltözött kedveseiket. Hol vannak? Testük itt porlad, de lelkük hazatért és meglátta az Urat. A vigasztalan thesszalonikai gyülekezetet így bátorította az apostol: „Nem akarom..., hogy tudatlanságban legyetek azok felől, aki elaludtak, hogy ne bánkódjatok, mint a többiek, akiknek nincsen reménységük... Isten... előhossa azokat, akik elaludtak” (1Thessz 4,13). Ilyen hittel emlékezzünk és készüljünk a találkozásra velük – a jövő életben.

„*Igaz ez a beszéd és méltó, hogy mindenképpen elfogadjuk.*” Melyik beszéd igaz? Az egyházban élők tudják: egyedül Isten beszéde. Volt idő, mikor nem ez hangzott az egyházban, más beszédet jelentettek ki igaznak, mást hirdettek, nem Isten Igéjét. Aztán a reformációban megint felhangzott az igaz beszéd, tetszett Istennek, hogy ismét megszólítsa a hűtlen népet. Isten beszéde önmagát igazolja. Az egész Szentírás összefüggésében teszi ezt meg. „*Méltó, hogy mindenképpen elfogadjuk.*” Nem vitatkozunk felette. Hallgatjuk és élővé, hatóvá válik lelkünkben. Nem érdemes akármilyen beszédet meghallgatni, még kevésbé elfogadni. De Isten beszéde megragad, és lelki eledelként táplál. Előfordul, hogy templomban voltunk, ám amikor reánk kérdeznak, mit hallottunk, nem tudunk választ adni. Az, amit éppen hallottunk, nem volt Isten beszéde. Ezért szállt el nyom nélkül mellettünk. Viszont mikor az Igét tisztán hirdetjük – csak az Igét –, az átjárja gondolkozásunkat, életünket. Még itt-ott él a jó szokás, hogy otthon kikeresik a hallott Igét a Bibliában, s akkor megállapítják, tényleg igaz beszéd hangzott el, a felolvasott Ige világosodott meg az istentiszteleten.

Vendégeink voltak messi országból. Ott igen gyenge a templomlátogatás. De nem mindenütt. Gyülekezetükben mindig tele van a templom, s másutt is, ahol Igét hirdetnek. Maga az Ige vonzza, és egybe tartja Isten népet. Méltónak tartja az elfogadást, hallgatását és – nyomában a megtartását. Ezek a vendégeink most is jelentős segítséget hoztak gyülekezetükből egy templomot építő gyülekezetnek. Elfogadták és megtartják az igaz beszédet.

A Teológia ünnepségén egyik előadás idézte a hajdani püspök szavait: „Rossz lábbal nem lehet valaki kötéláncos, sem hamis hanggal operaénekes, de Ige nélkül sincs egyház.” Sokszor beszélünk arról, hogy mit tegyünk az egyház megelevenedéséért, megtartásáért. Csak azt, amit Isten mond: szolgáljuk Igéjét, az igaz beszéd terjedését, példaadással.

A reformáció vasárnapján énekeljük: „Erős várunk nekünk az Isten / És fegyverünk ellenség ellen.” Miként védekezhetünk a nagy ellenség, a Sátán ellen? Élni szeretnénk, békességben, élő reménységben. Az énekből ezt is halljuk, mert a Szentírás szerint bizonyosságot tesz róla: „Az Ige és Szentlélek bennünk, Nekünk mindig erős védelmünk.” (178. ének) Védekezni, harcolni az Úr nevében s fegyverével lehet: az Igével. Nem szabad tétlenkedni és várni, hogy csak lesz valahogy. Ezen a napon zárjuk szívünkbe a Timóteushoz írt első levél 4. részének 7–9. verseit: „Gyakorold magadat a kegyességre. Mert a test gyakorlásának kevés haszna van; de a kegyesség mindenre hasznos, meglévén benne a jelenvaló és a jövő életnek ítélete. Igaz ez a beszéd, és méltó, hogy mindenképpen elfogadjuk.” Ámen.

Reformáció és küldetés

Alapige: Máté 10,26b–33
Bibliailvasás: Róma 8,28–39

Az Úr 1517. esztendejének őszén egy Luther Márton nevű tudós szerzetes úgy érezte, hogy nem maradhat rejtve titokként mindaz, amit már évtizedek óta beszélnek – sötét dolgozószobákban, templomok rejtett zugaiban – reformer tudósok. Elérkezettnek látta az időt, hogy lelepleződjék az addig gondosan rejtgetett dolog, hogy kitudódjék a régóta feszülő titok: **az Egyháznak meg kell újulnia!**

Luther – a hagyomány szerint október 31-én – kiszégezte a wittenbergi vártemplom kapujára reformért kiáltó 95 tételét. Történetileg helytálló-e ez az esemény, vagy csupán legenda? Ez számunkra itt és most nem fontos. Mi ragaszkodunk ehhez a szép hagyományhoz és elképzeljük, ahogyan a vártemplom nagy tölgyfakapujába beütik a szegeket, és ahogyan minden kalapácsütés többszörösen visszhangzik és felhangosodik a hatalmas templom boltívei alatt. A visszhangzó kalapácsütések akkor azt jelentették: *nincs visszaút!* Ami eddig titok volt, amit eddig senki sem mert kimondani, most a háztetőkről, a tereken és a piacokon, a templomokban és az otthonokban fog visszhangra találni.

Mit akart Luther Márton? Mit akart, amikor ország-világ elé terjesztette az általa megfogalmazott sérelmeket, amikor hangot adott az elégedetlenségnek, amikor felfedte a gondosan őrzött titkokat? Ki volt ő? Csak egy izgága, nyugtalan pap, aki nem akarta teljesíteni feljebbvalói parancsát? Aki felfordulást, szakadást, pártoskodást akart? Ha Luther csak ennyit akart volna, már rég elfelejtettük volna a nevét és a mai nap nem lenne ünnep. Amit ő tett, nem egy elégedetlen ember magánakciója volt az egyházi-társadalmi-politikai rendetlenség ellen, hanem a mindenható Isten kiáltott be általa ebbe a világba és az egyháznak már alig nevezhető akkori egyházba.

1. Amikor Luther azzal az igénnyel lépett fel ezelőtt 483 esztendővel, hogy az igazságot a háztetőkről kell hirdetni, hogy Isten igéjét hozzáférhetővé kell tenni, akkor nem esendő és viszonylagos emberi igazságra gondolt, hanem az *Isten igazságára*. Az élő és ható Igére, melynek akkoriban csak morzsái jutottak el az egyszerű emberhez, amelyet idegen nyelven és idegen lélekkel, meghamisítva és megerőtlenítve bitorolt egy hanyatló, elzüllő egyház. Luther és Melanchthon, Zwingli és Kálvin az Isten Igéjének győzelméért szálltak síkra. Azért az Igéért, amelyről Jézus mondja mai alapigénkben, a tanítványok kiküldése alkalmával: *hirdessétek fennhangon, hirdessétek nyilvánosan, hogy hassa át és változtassa meg az emberi életet. Hirdessétek félelem nélkül az igazságot!*

Érdekes, hogy ez az egész igeszakasz az emberi félelem köré csoportosul – úgy, hogy éppen azt akarja eloszlatni. Jézus ennyire jól ismeri az embert: ennyire jól ismerte tanítványait, ennyire jól ismeri egyházát. Tudja, hogy akarva-akaratlanul a félelem világában élünk. Ez a világ fél önmagától, fél önmaga agresszivitásától. Méltán nevezték sokan leköszönő századunkat a létszorongás századának, de vajon más volt-e a helyzet a reformáció századában, vagy éppen Jézus Krisztus földi életének idején?

Mondd ki az igazságot és ne félj, ne rettegj! – ez a mai ige egyik üzenete egykoron a tanítványok felé, majd a 16. század reformátorai felé, és itt és most hozzánk is. Ezzel szemben milyen sokszor hódolunk be a régi, tapasztalati „igazságoknak”: „mond ki az igazat és betörik a fejed”, vagy „ne szólj szám, nem fáj fejem”. Lehet ugyan, hogy régi és magyar szólások ezek, de nem keresztény, nem protestáns, nem református szólások.

„Nincs olyan rejtett dolog, amely le ne lepleződnék.” Jézusnak ez a szava újra és újra beleszól az életünkbe, valamennyiszer erejét és hitelét veszíti a hitünk, valamennyiszer elbizonytalanodik és elvtelen kompromisszumokat köt az egyház, valamennyiszer válságba, zsákutcába jutnak emberi életközösségek, társadalmak.

„Ne féljete!” – mondja Jézus most a reformáció örökségét hordozó egyháznak, a hazugságáradattól megfélemlített emberi közösségeknek és a személyes életeknek, sorsoknak. Vajon ne tudná Jézus, hogy ezen a világon *van okunk* a félelemre? Hogy földi és sátáni erőknek és akaratoknak van kiszolgáltatva létünk? Hogy az ember előbb- utóbb eljut addig a szorongató felismerésig, miszerint fizikai léte felett a másik embernek hatalma van? Mindezt tudja Jézus. Mert az Emberfia mindezt megtapasztalta a golgotai szenvedésben és halálban. Nem tagadja szomorú emberi igazságainkat, de figyelmeztet: egy ember, egy közösség, egy egyház, egy nemzet akkor szűnik meg létezni, amikor a *lelke* meghal. *Ne féljete azoktól, akiknek hatalmában áll a testet megölni*: akiknek hatalmában áll megfosztani keresetektől, munkahelyektől, egzisztenciától biztosításától. Mert ők rendelkezhetnek ugyan testi éltetek felett, de létetek egésze nem tőlük függ, hanem a Mindenhatótól, akinek legfőbb akarata az élet. Az ő akarata az, hogy egy se vesszen el ama kicsinyek közül.

2. A létünk, testünk-lelkünk, nem a véletlen, nem a vaksors kezében van, hanem az Isten hatalmas kezének biztonságában. Jézus arról beszél a mai igében, hogy értékesek vagyunk! Fontosak vagyunk Isten számára! És éppen ez a reformáció egyik nagy igazsága: **az ember érték Isten kezében!** Hajunk szálait is számon tartja. Ez visszhangzik reformátori hitvallásunkban: „*mennyei Atyám akarata nélkül mégcsak egy hajszál sem eshetik le a fejemről*”. *Ez életünkben és halálunkban egyetlen vigasztalásunk!* Sok verébnél, sok teremtménynél értékesebbek, drágábbak vagyunk. Az ember ezen a ponton csak álmélni tud: „*Micsoda az ember, hogy megemlékezel róla?*” A reformáció elemi erővel fokozta a zsoltárosnak ezt a kérdését Pál apostol szavainak középpontba állításával: „*Ó, én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg ebből a halálra ítélt testből?*” Erre a lényeges létkérdésre válaszol hitvalló őseink jelszava: Solus Christus – Egyedül Krisztus! Ő a szabadító, Ő az, akiben megtartásra érdemes *értékké* lesz az ember. Reformátori örökség az, hogy hirdessük – fennhangon és a háztetőkről – a vigasztaló igazságot: **AZ EMBER ISTEN SZEMÉBEN ÉRTEK!** Olyan érték, akiért a Teremtő feláldozta egyszülött Fiát.

Ha ez így van, van-e okunk a félelemre? **NINCS.** Ez a bizonyosság csendül meg Luther énekében, a reformáció himnuszában: „*Viaskodik az Úr érettünk / Kit az Isten küldött le nekünk!*” (...) „*Minket semmi meg nem rendíthet, / Míg Krisztusba vetjük hitünket.*”

3. „*Míg Krisztusba vetjük hitünket*” – ez nagyon fontos! Ez a lényeg lényege! Mert innen indul ki és eddig terjed értékünk, igaz emberségünk. Ami ezen kívül van, az a félelem és a farkastörvények világa. Biztonsága, értéke addig van személyes életemnek, gyülekezetemnek, egyháznak, amíg van Krisztusba vetett hit. Ahol ez elvész, ott elvész a biztonság is. Ahol megszűnik az Isten igazságának, Igéjének fennhangon, nyilvánosan, határozottan, hitelesen, érthetően történő hirdetése, ott megszűnik az egyház, megszűnik az egyes emberi sorsok biztonságot jelentő menedéke. Ott csak üres szólamá válik az, hogy: „*Erős várunk nekünk az Isten.*”

Óriási figyelmeztetés ez számunkra a reformáció emlékünnepe: a reformátorok nemzedéke *érettünk* cselekedett, de nem *helyettünk*. Az ő hitük nem pótolja a mi hitelenségünket. Az ő határozottságuk, protestálásuk nem pótolja a mi bizonytalanságunkat, félszességünket, tétovaságunkat. Protestánsnak, reformátusnak lenni ma és mindenkor annyit jelent, mint vallást tenni, hitvalló életet élni. Nem elég tudni és vallani azt, hogy

őseink hitvalló ősök voltak, hanem élni kell az ő példamutató, hitvalló életüket. Mert Krisztus ígérete és ítélete határozott és nem ismeri a langyos középutat, a kompromisszumokat: „*aki tehát vallást tesz rólam az emberek előtt, arról majd én is vallást teszek mennyei Atyám előtt, aki pedig megtagad engem az emberek előtt, azt majd én is megtagadom mennyei Atyám előtt*”.

Luther és Kálvin helytállása azt üzeni ma nekünk – késői utódoknak – az Ige szavaival: Ne féljete! Hirdessétek határozottan az Isten igazságát, éljétek meg hitvalló módon emberségeteket, mert csak így lehettek értékke ebben a világban, és így vihetitek tovább őseitek örökségét. Ha így cselekesztek és így éltek, akkor valóban „*semmi sem szakíthat el titeket az Isten szeretetétől*”. Ámen.

A mélységből kiáltok Hozzád, Hallgass meg Uram

Taníts meg hogyan kell könnyezni a meg nem érdemelt örömmel és örülni a megérdemelt könnynek.

Adj erőt, Rogy kevélységem csillagát behomályosítsam, s az alázatosság színtelenségét okosan csillogtassam.

Taníts meg hogyan kell a gyengékhez lehajolni, s a féktelen erővel szemben egyenesen állni.

Adj erőt, hogy fölényesen legyőzzem a testet, s alázatosan maradjak meg a léleknek.

Taníts szelíd szóra, ha bántások érnek, s hideg mosolyra, ha jogtalan dicséremek.

Adj erőt napközben, hogy el ne fáradjak s fáradságot estére, hogy rögtön elaludjak.

Taníts meg lendülni hogyha rátaláltain, s hirtelen megállni, ha utat hibáztam.

Ne add meg mindig amit nagyon kérek. Taníts bátor lenni, amikor nagyon félek.

Engedd a világot megvetve szeretni, csak magadat ne hagyd sohasem elfeledni.

Ez a kiáltásom: ez maradjon végleg! De ha másként szólanék – nagyon szépen kérlek – ne neheztedj rám míg elfordítod orcád, hiszen, a mélységből kiáltok fel Hozzád!

Lectio continua

Bustya Dezső

Marosvásárhely

A szeretet valósága

Alapige: 1Thesszalonika 2,17–20

Bibliaolvasás: János 15,1–11

Kedves Testvéreim! Életünk egyik legfájdalmasabb valósága a búcsú. Az elválás néha olyankor is nagyon fájdalmas tud lenni, amikor aránylag csak rövid időre szól. Pedig az életünk valójában szakadatlan búcsúzás azoktól, akiktől „elszakadunk”. A sorsunk összegyűjt: családban, iskolában, emberi közösségekben, gyülekezetben – s azután szétszakít és szétszéleszt. Így azt mondhatjuk, hogy szétszórt gyülekezet vagyunk, hogy a halálról, erről a nagy szétszakító hatalomról ne is beszéljünk. Az egész világon az a nagy kérdés, hogy az otthonuktól távol dolgozó emberek, szétszakított családok hogyan őrizhetik meg mégis egységüket. Mai Igénk is erről a témáról beszél, s arra mutat rá, hogy egyre jobban Isten tulajdonává kell lennünk, hogy csak arca, ne szívre nézve történjék a hosszabb-rövidebb elszakíttatás.

I.

Pál apostol azt mondja, hogy ő és munkatársai csak arca, de nem szívre nézve szakadtak el a thesszalonikai hívektől. Azt értette ezen, hogy el kellett ugyan mennie tőlük, de azért a szíve közel van azokhoz a szívéhez, akik ott Jézus Krisztus gyülekezetéhez tartoznak. Ebből azt a vigasztaló törvényt olvassuk ki kedves testvéreim, hogy azok szívéét, akik Istenéi és általa tartoznak egymáshoz, a távolság sem tudja elszakítani. Az állomásra kikísért kedvesünk távozásakor úgy érezzük, hogy a szívünk is vele ment. Ha mi kell hogy eltávozzunk azoktól akik nekünk kedvesek, akkor pedig úgy érezzük, mintha szívünk ott maradt volna abban a kisebb vagy nagyobb közösségben, melytől elszakadtunk. Szívünkbe úgy plántálta bele Isten az szeretetet, hogy az mindig keresi a közösséget a másik emberrel. S ha a szeretetben összekapcsolódott, eggyé vált szívek olykor elszakíttatnak, folyamatosan vágyakoznak a mielőbbi találkozásra, a mielőbbi viszontlátásra.

Csodálatos és rejtélyes lelki kapocs fűzi össze azokat, akik a Krisztusban egy testté lettek. Öntudatosá ez abban a megmagyarázhatatlan keresztyén testvéri szeretetben válik, amelynek tünete az egymással való találkozás és érintkezés utáni vágyódás. Pál apostol első, fárasztó és viszontagságos missziói útjáról való hazatérése után egynéhány nap múlva azt mondja munkatársának, Barnabásnak: „Visszatérve most, látogassuk meg a mi atyáinkfiat minden városban, amelyben hirdettük az Úrnak Igéjét, hogyan vannak.” (ApCsel 15,36). Az apostol itt is erről a vágyakozásról ír: „...*nagy kívánsággal igyekeztünk, hogy szemtől szembe láthassunk titeket*”. (1Thessz 2,17)

A gyülekezet tagjai közül az idősebbek még bizonyára emlékeznek a néhány évtizeddel ezelőtt még szokásos gyülekezeti és ifjúsági keresztyén konferenciákra. Messzi tájakról, időt, fáradságot és költséget nem kímélve gyülekeztek össze egyik vagy másik gyülekezetben a hívő emberek, hogy az Ige megszentelt légkörében új erőt, vigasztalást, reménységet, bizodalmat és bátorságot merítsenek. A világ fiai mindebben érthetetlen különködést láttak és látnak csupán. Hogy valakik, egyesek napokra vagy akár egész hétre felszabadítsák magukat a mindennapi élet taposómalmának robotja alól, csak azért,

hogy a testvéri közösséget, a Krisztusban, mint Főben való egységet ápolják!... Pedig milyen áldottak voltak ezek a testvéri együttlétek! Mennyi erő és mennyi áldás származott ezekből! A hívő csoda ismétlődött meg újra meg újra: azok, akik egy-egy ilyen testvéri együttlét után különváltak, csak arca, de nem szívre nézve szakítottak el egymástól. Szívük teljesen összeforrat egymással a Krisztusban. Bárcsak a jelen körülmények között a templomi istentiszteletből áradna szét ez a csodálatos összekötő erő, Isten Szentlelkének ereje, hogy akik innen eltávoznak, csak arca, de ne szív szerint távolodjunk el egymástól, és legyen újra meg újra nagy öröm viszontlátni egymást a templompadokban! Minél inkább Istenéi leszünk, testvéreim, annál inkább fogunk vágyakozni az egymással való testvéri kapcsolat, a hívő közösség után.

II.

Pál apostol annyira vágyott a gyülekezettel való újbóli találkozásra, hogy – mint írja –, kétszer is gondolt a visszatérésre de megakadályozta őt a Sátán. Azt nem írja, hogy ez az akadályoztatás milyen eszközökkel történt. De tudjuk a magunk életéből, hogy ez valószínűség. Sokszor mi is tervezzük távoli szeretteink meglátogatását, de nem adatik meg rá a lehetőség. Olykor annyira készek vagyunk, már talán el is indultunk, a vonatjegyet is megvettük..., de közbejön valami és vissza kell térnünk. Milyen fájdalmas érzés ilyenkor lemondani arról, ami már-már valósággá lett. Így fájhatott az apostolnak is, hogy nem adatott meg neki a lehetőség, hogy forrón szeretett thesszalónikai atyjafiait viszontláthassa.

Az apostolt a szeretetnek olyan erős köteléke fűzte össze a thesszalónikai gyülekezettel, hogy még az Úr eljövételét, illetőleg visszajövetelét is a gyülekezettel való kapcsolatban várta. Azt írja, hogy a thesszalónikai atyafiak lesznek az ő „dicsékedésének koronája”, koszorúja, mint a győztes sportoló jelvénye, az Úr Jézus Krisztus eljövetelekor. (19. v.) Ilyen értelemben is igaz az, hogy Pál egy másik levelében, a korinthusiaknak írt: „A szeretet soha el nem fogy” (1Kor 13,8); vagyis: a szereteten nincs hatalma a mulandóságnak sem. De a jelenre nézve is azt mondja az apostol: „*Ti vagytok a mi dicsőségünk és örömünk.*” (20. v.) Vajon mit értett ez alatt az apostol? Dicsőség, tudjuk, csak Istent illeti. Dicsőség mennyben az Istennek, halljuk az angyalok karácsonyi énekét. Övé, tudniillik Istené a dicsőség és a hatalom örökkön örökké, így szól az apostoli bizonyosság. S az imádságunkat is, melyre maga az Úr Jézus tanított minket, így végezzük: Mert tied az ország, a hatalom és a DICSŐSÉG mindörökké. Hogyan írhat hát itt az apostol a „mi” dicsőségünkről? Lehet-e embernek dicsősége? Ilyen értelemben, ahogy az apostol írja, igen. Nem mi dicsőítjük, vagy dicsőítettjük magunkat, hanem az evangélium szolgálata és annak eredménye: ez a mi egyedüli dicsőségünk. Az embert az ő munkája dicsőíti meg. Pál tehát arról szól, hogy az Úr eljövetelenek napján az evangélium szolgálata koronája – a keresztyén hívek közössége, a gyülekezetek lesznek. Vajon lesz-e nekünk is valami hasonló koszorúnk vagy koronánk, amikor az Úr elé állunk ama napon?

A hívők közössége nem csak dicsékedése, hanem öröme is az apostolnak és munkatársainak. Valamiben minden ember gyönyörködik, örömét találja. De az emberek nagyon különböznek abból a szempontból is, hogy miben találják örömüket. Szenvedélyben, mámorban, szív-elmét megbénító és elkábító drogokban? Olvasásban, nemes szórakozásban? Munkában, önfeláldozásban? Így is mondhatnánk: mondd meg, miben találsz legfőbb örömet és megmondom, ki vagy. Vajon közülünk hányan válaszolnának a kérdésre azt, hogy nekem a legfőbb örömöm az, ha itt lehetek a templomban, ha együtt énekelhetek és imádkozhatok a testvéreimmel, ha hallom Istennek hozzám szóló szavát? A

szeretet valósága, a testvéri közösség és az igazi öröm így függ össze egymással. Az igazi szeretet mindig közösséget keres a másik emberrel, s e földön a lelki közösségben van az igazi öröm.

Istentiszteletünk kezdetén Jézus búcsúbeszédeiből olvastuk azt a részt, ahol Jézus magát szőlőtőnek, tanítványait szőlővesszőknek nevezi. A szőlővesszők csak úgy teremhetnek gyümölcsöt, ha a szőlőtőkén maradna. Vagyis: hívő ember élete csak akkor lehet jó gyümölcsöt termő, ha ő maga az Úr Jézus Krisztussal való életközösségben él. Alapigénkből pedig azt értettük meg, hogy ugyanakkor egymással, a többi hívőkkel is igazi szeretetközösségben kell élnünk. Ez a Krisztussal és egymással való szív szerinti kapcsolat az igazi örömforrás. Ahogy maga Krisztus mondja: „Ezeket beszéltem néktek, hogy megmaradjon tibennetek az én örömem és a ti örömetek beteljék.” (Jn 15,11) Ámen.

Gond és öröm

Alapige: 1Thesszalónika 3,1–10
Bibliolvasás: János 15,17–27

Kedves Testvéreim! Gond és öröm szakadatlan láncolatából áll az emberi élet. Ebben a láncban egyéni életünk összekötődik a mások életével; így az örömek és a gondok is, melyek életünkön átvonulnak nem csak a saját egyéni életünk örömei és gondjai, hanem egyetemesnek, általánosnak mondhatók. Közös gondok, közös örömek. Igen, mert a valódi szeretetben azt is megtapasztaljuk, hogy mások élete – a mi életünk egy darabjává lesz.

I.

Volt idő a keresztyénség történetében, amikor azt hangoztatták, hogy az igazi hívő élete befelé forduló élet. Féltékenyen ügyeltek is arra, hogy a belső lelki világból nehogya valami kifelé is észrevehetővé legyen. Pedig a józan gondolkodás is arra mutat rá, hogy az egyén hite és hitéből fakadó élete szerint alakul a társadalom és a nép erkölcsi ereje is, hiszen ezek a nagyobb közösségek mind egyénekből állanak, mint téglákból, vagy kövekből az épület. A Szentírás joggal tanítja, hogy „senki sem él önmagának”. Ez az Ige abban az értelemben is mély igazságot fejez ki, hogy egyéni életünk minősége kihat a közre. A gyülekezet, mint „szentek egysége”, olyan élő szervezet, amelyben ha egy tag beteg, azt az egész megszenvedi, s ha egy tag erős, az az egész közösség jólétét építi. Ezt az igazságot hirdeti Igénk, mikor ezt mondja: „*Mert szinte, megelevenedünk, ha ti erősek vagytok az Úrban.*” (8. v.) Kérdezzük meg szívünket: vajon a mi egyéni hitéletünk milyen hatással volt eddig gyülekezetünkre? Vajon beteggócok vagyunk-e az Anyaszentegyház testében, vagy pedig megelevenítő tagok? A Jelenések könyvének egyik levelében így szól az Úr: „Vigyázz, és erősítsd meg a többieket, akik haló félben vannak...” (Jel 3,2) Ne feledjük soha, testvéreim, hogy egyéni hitéletünknek a közre való kihatásáért felelősek vagyunk! Kérjük Isten Szent Lelkét, hogy eleveníttessen meg minket, hogy másokat is tudjunk megeleveníteni és erősíteni!

II.

Pál apostol életében és munkájában szépen egybefonódik az egyén élete, gondja és öröme a közösségével. E levél eddigi részeiből láttuk, hogy az apostol bizonytalanságban volt a thesszalónikai gyülekezet sorsát illetően. Nem is bírta sokáig ezt az állapotot,

hanem – vállalva inkább az egyedülállt lelki gyötrelmeit Athénban – visszaküldte Timóteust, hogy erősítse a szorongatások között élő gyülekezetet. A sorok közül szinte kiolvasható, mi volt Timóteus megbízatása. Bizonyára azt kellett újra elmondania, amit már Pál is megmondott a gyülekezetnek: Krisztus követése kereszthordozást jelent. Arra kell intenie a híveket, hogy „...senki meg ne tántorodjon ama szorongatások között: mert ... mi arra rendeltettünk” (3. v.) A hívő keresztyén embernek soha sem szabad elfelednie azt, hogy Istentől adott rendeltetés számára a szenvedés. Jézus szavait hallottuk a bibliaolvasás rendjén: „Nem nagyobb a szolga az ő uránál. Ha engem üldöztek, titeket is üldöznek majd...” (Jn 15,20) Pál apostolt egyenesen a szenvedésteljes szolgálatra hívja el, téríti magához az Úr: „Mert én megmutatom néki, mennyit kell néki az én nevemért szenvedni.” (ApCsel 9,16) Nekünk is tudnunk kell, hogy Krisztus nyomdokain járva nem diadalmenetben haladunk, hanem sokkal inkább a megaláztatást hordozók, a szenvedés alatt roskadozók, de megerősített szenvedők menetében. „Szorongatásnak leszünk kitéve...” , amint az apostol írja Igénkben. Ez a szorongatás különböző lehet, de mindenütt együtt jár az Ige hirdetésével és befogadásával. Éppen a szorongatások között dől el, hogy vajon valósággal befogadjuk-e az Igét, vagy csak amolyan feledékeny hallgatók voltunk? Ha bennünk kitarás, a szenvedéseket is elviselni kész alázat és béketűrés: ez jele annak, hogy nem csak hallgatói, de megtartóivóá is lettünk Isten beszédének.

De a szorongatások kedvező talajt jelentenek a kísértő számára is. Ez az apostol újabb gondja. Vajon a szenvedések nem tántorították-e el a gyülekezet tagjait a hittől? Vajon a bajok közepette megmaradt-e a thesszalonikaiak hite és szeretete? Nem lett-e hiábavalóvá Pál és munkatársainak fáradsága? Ezek voltak a döntő kérdések az apostol számára. Ezekre akart megnyugtató feleletet kapni Timóteustól, aki „atyafi és Isten szolgálója az evangélium hirdetésében”. Nos, a visszatérő Timóteus beszámolója örömhír, sőt: „örömmüzenet” volt az apostol számára. Ez az örömmüzenet a Jézus Krisztus evangéliumának Thesszalonikában való győzelméről beszélt. A jó hír hallatán Pál apostol megvigasztalódott, pedig sok más baja és gondja is volt.

A jó hír, az örömhír áldását mi is sokszor tapasztaltuk. Kívánjuk is, hogy adja Isten: azok, akik kedvesek nekünk, levélben vagy ismerős által jó híreket küldhessenek nekünk. Fehér galambként és jó illatként szállhassanak hozzánk a gyógyító hírek.

De nem csak Istenhez kell itt fordulnunk, hanem az emberekhez is. E mostani percben konkrétan tihozzátok, testvéreim: Írjátok meg, üzenjétek meg a jó hírt! Postát váró aggódó szülők és szeretteitek arca hadd viduljon fel minél gyakrabban, mindenütt!

III.

A Timóteus által vett jó hír azt is magában foglalta, hogy a thesszalonikaiak erősek maradtak az Úrban és ők is kívánták a viszontlátást. Pál szinte alig talál szavakat a jó hír vigasztaló erejének kifejezésére: megelevenítő erő és öröm volt az számára. Hálaadása könnyörgéssé változik: maga Isten egyengesse az ő útját Thesszalonikába. De az „éjjelnappal való buzgó esedezésekben” Pál az ő visszatérésének célját is elmondta Istennek, aminthogy nagy tapintattal most a gyülekezet előtt is beszél erről: azért akar visszatérni, hogy „kipótolhassa” a thesszalonikaiak hitének hiányait.

Mivel lehet vajon a hit hiányait kipótolni? Bizonyosságtétellel. Jó cselekedettel. Bizony a mi hitünk is sokféle fogyatékossgot mutat. Ezért kell „egymás hite által épülni”, ahogy mondani szoktuk. Az istentisztelet voltaképpen ez: egymás hite által való épülés. Nem csak egyes szokásból járunk tehát templomba, hanem azért, mert az istentisztelet

áldott alkalom arra, hogy hitünk hiányosságait pótolgassuk. Hívogassunk másokat is, hogy minél tökéletesebb legyen az egymás hite által való épülés!

Gond és öröm láncolata az életünk, így kezdtük mai bizonyásgtételünket. Tapasztaljuk mindkettő valóságát. A cél az, hogy az öröm állandó legyen, a gondok pedig valamiképpen feloldódnak, vagy legalábbis elviselhetőkké legyenek. Pál apostol gondolja abban az örömben oldódott fel, amit számára a Timóteustól vett jó hírek jelentettek. A mi gondjainkat is többnyire a jó hírek, örömhírek oldják fel. Az Ige azért olyan drága nekünk, mert az nem más, mint örömmüzenet, evangélium; tehát Isten Igéjének rendeltetése egyenesen az, hogy a mi gondjaink és bajaink oldódnak általa. Az egyéni gondok a nagy, közös örömben oldódnak fel, itt a templomban. Így történik meg a nagy kicserélődés: bejövünk a templomba szomorúan, gondok terhe alatt roskadozva, de Istenbe vetett szilárd bizalommal. Mikor pedig kimegyünk, mintha egészen más emberré lettünk volna! Arcunk felderül, mintha még homlokunk ráncai is kisimultak volna. A gond fellegei szétoszolnak, életünket a kegyelem sugarai ragyogják be. Ajkunkon elnémul a panasz, helyébe a hálaadás és magasztalás szavai lépnek. S kilépve a templom kapuján úgy látjuk, mintha a külső világ is megváltozott volna. Nem oly elviselhetetlen az élet, nem olyan roskasztóak a bajok, mintha minden valamiképpen megnyihült volna. Pedig kint semmi sem változott. Csak odabent lett több az erő, a szívünkben. Csak a lelkünkbe költözött isteni öröm és megnyugvás. De ez – a legtöbb. Bárcsak így történnék ma is mindannyiunkkal. Ámen.

Három kérés

Alapíbe: 1Thesszalónika 3,11–13
Bibliavetítés: Lukács 12,32–44

Kedves Testvéreim! Felolvasott Igénk egy imádságot tartalmaz. A Bibliában olvasható imádságok például szolgálnak arra, hogy hogyan és miért kell nekünk könyörögnünk Istenhez. Pál apostolnak felolvasott igénkbeli imádsága is mintaimádságnak tekinthető. Három dologért imádkozik: ezek között az első az apostol és a gyülekezet kapcsolatára, a másik kettő pedig kimondottan a gyülekezetre vonatkozik.

I.

„Maga pedig az Isten és a mi Atyánk, és a mi Urunk, a Jézus Krisztus egyengesse meg a mi utunkat tihozzátok!” (11. v.) Ebben a kérésben útkészítésről van szó. Az út a távolságok áthidalását, illetve összekötését szolgálja. Tudjuk, hogy a legnagyobb távolság a földön nem az Észak-i és a Dél-i sark között van, hanem két ember között. Még akkor is, ha éppen egymás mellett állnak. Az embereket szakadékok választják el egymástól. Műveltség, szokás, ízlés, erkölcs és még sorolhatnánk tovább... ezek azok a mély szakadékok, melyek egyik embert a másiktól elválasztják. És ezeket az elválasztó akadályokat emberi erőfeszítéssel és eszközökkel nem lehet megszüntetni. Isten maga kell legyen az útegyengető. Pál apostol is azt kéri, hogy *maga Isten, a mi Atyánk* egyengesse meg az utat.

Gondolnunk kell ugyanis egy másik, még nagyobb szakadékra is. Nem csak az emberek között vannak emberileg legyőzhetetlen akadályok és távolságok. Mérhetetlen nagy „közbevetés”, óriási szakadék van az ember és Isten között, a földi világ és a mennyei világ között. Ezt aztán emberi erővel éppen nem lehetett volna soha sem legyőzni. Isten kellett itt is útkészítővé legyen. Meg is cselekedte: elküldte szent Fiát e

világra, hogy Benne összekösse az eget a földdel. Benne utat vert Önmagától az emberi lélekhez. S Benne megszüntette az embereket egymástól elválasztó akadályokat is; lehetővé tette, hogy ember és ember igazán találkozhassék egymással. Azt mondhatjuk, hogy a legnagyobb távolságot, mely ember és ember között van, a kereszten kiterjesztett két kar képes összekapcsolni.

Pál és munkatársai azért könyörögnek, hogy az Atya és az Ő szent Fia, az Úr Jézus Krisztus egyengesse az apostolok útját, a gyülekezethez. Az utazás, különösen korunkban, világméretű jelenséggé lett. Szinte azt mondhatnánk: mindenki utazik. Ki belföldön, ki az ország határain túl. Ki csak egy-két napra, ki hosszabb időre. Szenvedéllé lett az ország- és világgárás, a turizmus. Kedvelt időtöltés. Pál és az ő társai azonban nem időtöltésből, kedvtelésből utazgattak, hanem Isten küldötteiként. Szolgálni mentek, sokszor ellenséges környezetbe, sokszor a biztos nyomorúságba. Hiszen tudjuk, hogy Thesszalonikában is üldözték őket, mégis milyen nagy vágyakozással kíváncsoztak újra találkozni az ottani hívőkkel. Ezért könyörögtek: Isten legyen útkészítőjük, hogy az apostol és a gyülekezet mielőbb megláthassák egymást. Példájuk nyomán mi is azért kell hogy imádkozunk, hogy Isten egyengesse meg a mi találkozásaink útját is: hogy Ővele is, embertársainkkal is igaz közösségben lehessünk, minden elválasztó akadály ellenére is.

II.

Az imádság további részének egészében a gyülekezet a tárgya: „*Titeket pedig gyarapítson az Úr és tegyen bőségesekké az egymás iránt és mindenki iránt való szeretetben, amilyenek vagyunk mi is ti irántatok.*” (12. v.) Testvéreim, e levél eddigi résziből láttuk, hogy Pál apostol igazán jó véleménnyel volt a Thesszalonikában lakó keresztyénekről. Ha nem ismernénk Pált, akkor azt mondhatnánk, hogy sokszor már nem is dicsér, hanem szinte hízeleg. És mégis, e sorokban azt kívánja, hogy gyarapítsa őket az Úr. Amennyire megelégedettnek kell lennünk a földi javakban, annyival többre kell törekednünk a lelkiekben és szellemiekben. Különösen a szeretetben nincs betelt mérték. A szeretet mindig lehet bőségebb. Mint ahogy a gyülekezetből ki kell zendülnie az evangéliumnak (1,8), úgy a szeretetnek is ki kell sugároznia mindenkire. Istennek „az emberek iránti szeretetéről” (Tit 3,4) szóló evangélium így válik hitelessé. Bár mindenki iránt szeretettel tartozik a keresztyén ember, Pál mégis beszél „az egymás iránt” és a „mindenki iránt” való szeretetről. Hiszen: hol is legyen szeretet, ha az egyházban nincs? Kit szeret a hívő ember, ha a hívő testvérét nem szereti? Szeretheti-e Istent, akit nem lát, ha nem szereti az embereket, akiket lát?

Csakhogy az úgy van, hogy a szeretetben nem tudunk mi magunk gyarapodni. Önmagától nem tud szeretni az ember. Isten kell hogy megtanítsa bennünket az igaz szeretetre. Fiában éppen azért jött el miközénk, hogy Átala a szeretetre tanítsa meg bennünket, önmagunktól csak szeretetlenségre, gyűlöletre képes teremtményeit. A bűn rontása következtében – mint Hitvallásunk tanítja – természet szerint hajlandók vagyunk Isten és felebarátunk gyűlölésére. Ahhoz, hogy ez a helyzet megváltozzék, természetcsere van szükség. Isten Szentlelke kell hogy újjá tegyen bennünket, hogy aztán szeretni tudjuk előbb egymást, végső fokon pedig: minden embertársunkat.

Ebben a szeretetgyakorlásban Pál önmagára és munkatársaira hivatkozik: „... *amilyenek vagyunk, mi is ti irántatok*”. Annyi szeretetet igényel, amennyivel ő maga bír. Ez is példaként áll előttünk, testvéreim! Mi rendszerint sokkal többet igényelünk a másik, vagy a többi embertől, mint amennyit mi magunk nyújtunk. Az apostol imádsága arra tanít mindnyájunkat, hogy csak annyi jót, örömet, szeretetet, szolgálatkészséget

várjunk atyánkfiaitól, amennyire mi magunk is képesek vagyunk. Szeretetet várni csak a szeretetet magvetése által lehet.

III.

A könyörgés harmadik része azt kéri Istentől, „*Hogy erősekké tegye a ti szíveteket, feddhetetlenné a szentségben, a mi Istenünk és Atyánk előtt, amikor eljő a mi Urunk Jézus Krisztus minden ő szenteivel egyetemben.*” (13. v.) Isten teheti erőssé az ember egyébként gyenge szívét. Mi magunk tudjuk, milyen gyenge szívűek vagyunk. Hamar elcsügged a szívünk. Hamar megalkuszik a szívünk, egyességre lép a bűnnel, a világgal, a körülményekkel. Meg kell a szívet erősíteni. A Szentírás szerint „Jó dolog, hogy kegyelemmel erősíttessék meg a szív”: azaz Isten kegyelme erősíti meg a mi szívünket a bűn elleni harcra, a hit melletti kitarásra. Kérjük mi is mindenkor, hogy Isten kegyelme erősítse meg a mi szívünket.

Isten teszi a hívőket feddhetetlenné a szentségben. Ez annyit jelent, hogy Krisztus követői elválasztottak Isten számára, az Ő üdvtervének szolgálatára. A választottaknak úgy kell élniük e világban, mint elhívásukhoz illő: szentül. A szentségben élő embert is érik kísértések. Ezek között megállani és el nem esni: ez jelenti a feddhetetlenséget. Nekünk is naponként könyörögnünk kell, mivel mi magunkban gyarlók vagyunk, csak egy szempillantásig is meg nem állhatunk: Urunk te tarts meg és erősíts meg minket, hogy a bűnnel való harcban meg ne győzzetessünk, hanem Általad diadalt vehessünk!

A hívők megerősített szívvel és a szentségben való állhatatossággal kell hogy készüljenek az Úr Jézus Krisztus eljövetelére. Minden alkalommal, amikor imádkozunk, Isten színe előtt állunk lélekben. Arra kell azért gondolnunk, hogy egykor valóságosan is Színe elé kell járulnunk, az Úr eljövetelekor. Úgy áradjon szívünkéből a szentség és a szeretet, hogy ama napon Urunktól felmenő, s nem kárhoztató ítéletet kapjunk, s általvigyen bennünket abba az örökkévaló országba, melyet számunkra élete odaadásával szerzett. Ámen.

Megszentelt élet

Alapige: 1Thesszalónika 4,1–8
Bibliaalvadás: Máté 22,1–14

Kedves Testvéreim! Istentiszteletünk elején egy közismert példázatot olvastunk: a királyi menyegző példázatát. Nem ismétlem el, csupán egy részletét szeretném e példázatnak hangsúlyozni. Azt a részletet ugyanis, hogy a királyi menyegző vendégei az alkalomhoz illő menyegzői ruhában kellett hogy megjelenjenek a vacsorán. Ezt a menyegzői ruhát bizonyára a kincstárban osztogatták a vendégeknek. Tudjuk, hogy a példázat a mennyek országára vonatkozik. A hívogatók az idvességre hívogatnak. De amint a földi vendégségekre sem lehet bemenni utcai, vagy éppen szennyes ruhában, úgy a mennyek országába is csak Krisztus érdemeinek ruhájában lehet bemenni. A földi vendégségre készülve az ember a külsejét hozza rendbe. Az idvességre pedig csak úgy lehet bejutni, ha az ember nem csak a külsején, de a belsején is változtat. Nemcsak a ruhát, de a természetét kell megcserélnie az embernek.

E példázatot azért olvastuk fel, mert úgy érzem, talál reánk. Alapigénk ugyanis arra figyelmeztet bennünket, hogy Isten akarata a mi *szentté* lételünk. A szentséget mi valahogy úgy gondoljuk, mint egy ünneplő, vasárnapi ruhát. Vasárnap és ünnepnap felvesszük, aztán este letesszük, másnap jön a megszokott miesnap ruha. Ezzel együtt az éle-

tünk is így alakul. Vasárnap igyekszünk szentül, Istennek élni, hétköznap pedig éljük, a megszokott, a nem keresztyén emberektől semmiben sem különböző életünket. Keresztyénségünk nem más, mint ünnepi köntös, amit hol felvesszünk, hol letesszünk magunkról.

I.

Pál apostol e levelében olyan keresztyénekhez szól, kik pogányokból lettek keresztyénekké. Krisztuséinak vallották magukat, de a régi pogány élet szokásai tovább éltek közöttük. Különösen a férfi és nő viszonyában volt ez szembetűnő. Az akkori pogány világot ugyanis a nemi erkölcs elvadásza jellemezte. Sokan azok közül, akik keresztyénekké lettek, úgy gondolták, hogy a családi élet, a férfi és a nő kapcsolatának kérdései függetlenek az ember hitéletétől. Pál apostol pedig Isten parancsolata alapján éppen arra világít rá, hogy a férfi és a nő kapcsolatának kérdése egyáltalán nem mellékes dolog, hanem nagyon is összefügg Istennel való kapcsolatunkkal. Ezek a kérdések éppen Istennel való kapcsolatunk alapjait érintik.

Az igazi felebaráti szeretetről és az igazi önszeretetről szólott a megelőző fejezetben az apostol. E kettő magával hozza azt, hogy az ember irtózik a tisztátalanságtól és ragaszkodik az Isten által megkívánt szentséghez. Mindenütt, de különösen a pogányokból lett keresztyének között a tisztátalanság egyik megnyilvánulása a paráznság volt. Nem csak a belső ösztön, hanem az addig gyakorolt szabadosság is arra biztatta őket. Pál itt is rámutatott a kegyelem erejére és az önfegyelem szükségességére. Az apostol fontosnak tartja a határok megtartását. Aztán azt is szükségesnek tartja, hogy a dolgokat nevükön nevezzük. Különösen két fő csoportot említ meg: a tisztátalanságot és a szentséget. Kimondja a tételt: „*Nem tisztátalanságra, hanem szentségre hívtok el minket az Isten.*” (7. v.)

Ha Pál egykor pogányokból lett keresztyénekhez szólott így, ma szólhatna keresztyénekből lett pogányokhoz. A „szabad” szerelem korszaka egyáltalán nem a szabadságot, hanem az érzéki örömeknek való rettenetes szolgátságot hozta magával. Ma is a nagy válaszút előtt áll Istennek népe: vagy a tisztátalanságot követi, vagy a szentséget. Meg kellene már tanulnunk a dolgokat valódi értékük szerint becsülni. Ez azt jelenti, hogy ami tisztátalanság, az ne kelljen akkor se, ha különben kívánatos volna. Ami pedig szentség, az kelljen akkor is, ha nincs „bűvössége”, csábító vonzóereje. Le kell vetni egyszer s mindenkorra a tisztátalanság öltözetét és fel kell öltözni azt a mennyegzői ruhát, amely által külsőnkben-belsőnkben egyaránt szentül és tisztán járunk.

II.

Erre utal az apostol szava is, mikor arra figyelmeztet, „*hogy mindenitek szentségben és tisztességben tudja bírni a maga edényét*”. (4. v.) Az írásmagyarázókat sokat foglalkoztatta az „edény” szónak az értelme. Pál apostol más levelében úgy szól az emberi testről, hogy az a Szent Lélek temploma (1Kor 6,19). Így, ilyen értelemben nevezi a testet edénynek is, mint ami a lélek tartálya. Máshol arról beszél, hogy „Ez a kincsünk pedig cserépedényekben van...” (2Kor 4,7) Az emberi test tehát edény. Most már tudjuk azt is, hogy a fazakas is többféle edényt készít: azok közül némelyeket tisztességre, némelyeket tisztátalanságra készíti. Valahogy így tesznek az emberek is. Egyesek mindenféle tisztátalansággal töltik meg azt az edényt, amelyet pedig Alkotója szentségre teremtett. Mintha a szobai virágvázat bűzös trágyával töltené meg valaki.

Szentségben bírni a testet, mint a Lélek templomát, ez tehát a parancs. De tájékozatlanok vagyunk mi magának a szentségnek a dolgában is. A szentség fogalmához általában a mennyei tisztaság és tökélesség jelentését fűzik, amely pedig csak részben fedi annak tartalmát. A szentség eredeti bibliai jelentése: *Isten szolgálatára rendelt*, ISTEN

HASZNÁLATÁRA SZOLGÁLÓ, akár személy, akár tárgy az. Tehát szent mindaz, ami Isten megkülönböztetett tulajdona. Az Ótestamentumban olvassuk, hogy Áron főpapi süvegének homlokrészén egy aranylapra metszett feliratot viselt: „SZENTSÉG AZ ÚR-NAK” (2Móz 28,36–38). Ez természetesen nem az aranylapra, hanem az azt viselő főpapa vonatkozott. Isten minden embert *a maga számára*, tehát szentségre teremtett, az Idvezítő mindenkit *Isten számára* váltott meg, a Szentlélek pedig mindenkit, aki elnyeri, *Isten szolgálatába* állít. Ezt az ember a maga részéről *önmagának* Isten és a Megváltó számára való *odaszentelésével* öntudatosítja. Aki magát keresztyénnek, vagyis krisztusinak tartja, az önmagát is szentnek kell hogy vallja és ennek tudatában és felelősségérzetében kell hogy éljen itt e földön.

Valljuk meg testvéreim, bűnbánattal, hogy életünk folyamán bizony sokszor megfedkezünk arról, hogy nem önmagunké, hanem Isten megváltott szentjei vagyunk. Könyörödjünk Istenhez azért, hogy Szent Lelke erejét adja nekünk, hogy szentségünk tudatában és felelősségében az Ő dicsőségére éljünk!

III.

A szent élet nem csak befelé hat üdvösen, hanem kifelé is. Aki a maga edényét: testét szentségben bírja, ezzel javára lesz embertársainak is, aki pedig tisztátalanságban él, embertársait is megkárosítja. Amikor az apostol a nemi erkölcs tisztaságára int, egyben a paráznság mélységesen társadalomellenes természetét hangsúlyozza. Mai nyelven tolmácsolva az Ige régen megfogalmazott üzenetét: a parázna nem személynek tekinti embertársát, hanem bűnös kívánsága tárgyának, akár egyedülálló, akár házasságban élő. Amikor az apostol azt követeli, *„hogy senki túl ne lépjen és meg ne károsítsa ... az ő atyjafiat...”* (6. v.), ezzel a házasságot védelmezi. A bűn minden formájában kárt okoz Istennek és a felebarátnak egyaránt. Ezért a komoly intés *„Aki azért megveti ezeket, nem embert vet meg, hanem az Istent, aki Szent Lelkét is közlé velünk.”* (8. v.)

Azzal kezdtük, hogy a mennyek országába csak ahhoz illő öltözetben lehet bemenni. Ez az öltözet: Krisztus Urunk megváltói érdeme. Őt magát kell felöltöznünk, hogy mindig, hétköznapon és ünnepnapon egyaránt szentségben és tisztaságban járjunk. Ez a mostani istentisztelet is áldott alkalom volt arra, hogy a királyok királyának kezéből átvedd a számodra is elkészített mennyegzői ruhát. Vedd át azt alázattal, s járj benne meg-szentelt életfolytatással, mint Isten kegyelembe fogadott, megváltott gyermeke. Ámen.

A Genezáret partján

A tanúságtétel teljhatalmú szó

A tanúságtétel emberi szó, amelynek Isten *hatalmat adott*... Ezzel azt akarom mondani: a tanúságtétel a Szentírás értelmében olyan szó, amelynek dinamikája van. Az nem magától értetődik, hogy van olyan szó, olyan beszéd, amelynek az a feladata, hogy más embereknek Isten uralmát, kegyelmét és ítéletét az emlékezetünkbe idézze. Amilyen kevésbé természetes, hogy van olyasmi, mint Isten uralma, kegyelme és ítélete, oly kevésbé természetes, hogy erről *tanúságtétel* van: tanúk, akik elhívtak erre a funkcióra, akiknek megvan az autoritásuk és hatalmuk erre. Nem minden ember tanú. Tanúk a próféták, az apostolok, a tanítványok (Neh 9,30). A tanúnak ez a hatalma a Szentírás szerint nem az illető emberek tulajdonságán alapul, nem a kegyességükön, nem a cselekedeteiken, nem is valamilyen szenvedésükön, amint a mártír későbbi fogalma azt megadja, hanem teljességgel azon, hogy Isten az, aki az emberrel való pörében éppen most ezeket a különös embereket, tanítványokat, apostolokat, prófétákat kiválasztotta az ügyében tanúkul.

Ahol az emberi szónak ilyen hatalma van, ott van az *egyház*. Egyház, gyülekezet a Szentírás értelmében az a hely, ahol ez a pör Isten és ember között folyik, amelyben Isten ezeket a tanúit színre lépteti. Az Ószövetségben ez Izráel népe, az Új-ban az ecclesia, Jézus Krisztus gyülekezete. Ezen a kősziklán (Mt 16,18) építem fel az egyházamat. Vagy Efézus 2,22: „ráépültetek az apostolok és próféták alapjára, a sarokkő pedig maga a Jézus Krisztus”. Ahol a tanúságtétel dinamikus szavát kimondják és meghallják, ott van az egyház.

Barth, Karl

A jóságos Isten legyen előtted,
hogy a helyes utat megmutassa néked.
Legyen melletted,
hogy öleljen és védjen.
Legyen mögötted, hogy minden alattomoságtól
megóvjon téged.
Legyen alattad,
hogy kifogjon, ha elesel.
Legyen benned,
hogy vigasztaljon, ha szomorú vagy.
Legyen körülötted,
hogy megvédjen a támadástól.
Legyen fölötted,
hogy megáldjon.
Így áldjon meg téged a jóságos Isten.

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Sándor Endre

Vámosújfalú, Magyarország

Méltán haragszol-e?

Alapige: Jónás 4,3–8

Mert látá az Úr, hogy ott egyik-másik
szívben még Jónás szava kicsirázik
mint a jó mag ha termőföldre hullott,
s pislog mint a tűz mely titkon kigyulladt.
S gondolta: „Van időm, én várhatok.
Előttem szolgálám, a századok,
fújják szikrámat, míg láng lesz belőle;
bár Jónás ezt már nem látja, a dőre.
Jónás majd elmegy, de helyette jó más,
így gondoló az Úr, csak ezt nem tudta Jónás,

s azért felette megharaguvék,
és monda: „Mikor ide kijövök,
s azóta napról-napra s egyre többen
jöttek a városból kérdezni tőlem,
kicsit gúnyolva, kicsit félve-bánva,
hány nap van hátra még? S én számról-számra
közlém pontosan. S most szégyenben hagyta!
Hazudtam én, és hazudott a naptár.

Babits Mihály: *Jónás könyve*

Jónás haragszik. Úgy érzi, hogy nem sikerült a prófécia, szégyenben maradt az emberek előtt. Pedig Jónás sikeres próféta volt, csak a szemléletével volt baj. Hiszen Isten Igéjét hirdette, és a hatására az emberek megtértek. De Jónás csak a betűt nézte, hogy beteljesedik-e a jóslat. Nem számolt azzal, hogy az emberek megváltozhatnak, és nem gondolt arra, hogy Isten irgalmas. Értelmetlennek és eredménytelennek érezte az életét, szeretett volna meghalni.

Az Ószövetségben egy másik próféta is könyörgött Istenhez azért, hogy vegye vissza az életét: Illés. Nagyon magasról indult, a Kármel-hegyen legyőzte a Baál papokat, de Jézabel királynő üldözte és látszólag egymaga maradt. Illés azért akart meghalni, mert nem volt sikeres a munkája. Jónás sikeres volt, de nem értette Istent. Isten mindkettőjüket nevelte. Illésnek egy falat kenyert és egy korty italt küldött egy angyal által és aztán mehetett tovább oda, ahova Isten küldte.

Jónást is neveli. Megkérdezi tőle: „Igazad van?” Méltán haragszol? Szeretné, ha Jónás belátná a tévedését. De Jónás elereszti a kérdést a füle mellett, nem is válaszol. Amikor Jónás a hal gyomrából megmenekült, újjászületett. Isten kihozta a tenger mélyéből. És ez az ember mégsem annak örül, hogy az emberek megtértek, hanem annak, hogy egy bokor árnyékot tart a feje fölé. De a bokor is Isten nevelő szándékából nőtt, majd fonyadt is el, Ő rendelte a szelet is. Arra akarta rávezetni és arra akar minket is tanítani, hogy „az embert a saját bolondsága vezeti félre, mégis az Úr ellen zúgolódik a szíve” (Péld 19,3). Jónás maga akar a bírói székbe ülni, mintha nem tudná, hogy „Isten mégis nagyobb a mi szívünkénél” (1Jn 3,20). Mi olyan könnyen elítéljük a másik embert, ha nem olyan, mint mi! Jónást Isten arra figyelmezteti, hogy nem az ítékezés a feladata. Jónás örül a kicsi árnyéknak és elfeledkezik a nagy Isten csodálatos tervéről, de Isten szembesíti a kicsinyességével: örülhetne a munkája gyümölcsének, de ehhez meg kell változtatni a szemléletét, meg kell változtatni az Istennel való kapcsolatát.

Isten minket is nevelni akar. Ezért szól ma hozzánk, ezért figyelmeztet: Ne légy olyan, mint Jónás! Ha újjászületél, elindultál az új úton, mégis lehet benned egy görcs, nem tudod elfogadni, hogy Isten máshoz is kegyelmes. Jónás könyve azt helyezi a szívedre, hogy örülj a mások megmenekülésének, mert Krisztus minden emberért eljött, és mindenkinek kegyelmet ígér, aki bűnbánatot tart. Tartsunk bűnbánatot, hogy átéljük a nagy kegyelmet és Istennel együtt tudjunk örülni a megtérő bűnösöknek itt és egykor odafenn. Ámen.

Mindenható Isten! Dicsőítünk Téged a teremtés csodájáért, hogy a világon minden Neked engedelmeskedik. Minket is Te alkottál, te adtál nekünk olyan szívet, amivel feléd fordulhatunk. Mégis engedjük, hogy a bűn házává váljon az életünk, a tévedés lelke van bennünk, önmagunkkal vagyunk eltelve és nincs hely a szívünkben a másik ember számára. Bocsáss meg nekünk és segíts, hogy ne a saját kényelmünk miatt aggódjunk, hanem inkább a Te akaratomnak tudjunk örülni! Ámen.

Presbiteri órára

Sebestyén László

Hosszúmező

Kinek akarsz tetszeni?

Alapige: Galáta 1,10

Bibliáolvasás: Galáta 1,1–24

Szeretett Testvéreim a Krisztus Jézusban!

A felolvasott igéből életünk egyik alapvető kérdése hangzott felénk: kinek akarunk tetszeni?

A kisgyermek sokszor mutogatja magát szép, új ruhájában: tetszeni akar. Örvend, ha szüleit is örvendeni látja.

A növényvilágban azt tapasztaljuk, hogy a legtöbb növény csodálatos virágával felhívja magára az őt beporzó méhek, darazsak és rovarok figyelmét.

Mi, felnőtt emberek is sokszor úgy öltözködünk, viselkedünk, hogy valakinek a tetszésére legyünk.

No, de mi a helyzet Isten Anyaszentegyházában, kinek tetszedjünk? Az alapigében a választ is megkaptuk: Krisztusnak. Tudjátok, erre a kérdésre olyan hamar rávágjuk a választ: – „Krisztusnak kell tetszenünk!” –, de a gyakorlatban még hamarabb elfelejtjük az ebből származó kötelezettségünket. Miért van ez így? Mert sokszor fontosabb az, hogy mit mondanak mások, mit mondanak az emberek, „mit mond a falu”, mint az, hogy mi az Isten akarat!?

Galáciában – ez egy több gyülekezetet felölelő tartomány volt Kisázsiaiban, a mai Törökország területén –, „azon a vidéken, ahol Pál apostol már korábban végigjárta a gyülekezeteket tanítván és intvén őket”, az evangélium életerejét el kezdték csorbítani a hagyományok, a megkötöző törvények, rendelkezések. Valószínűleg nehezteltek Pálra, mert nem vette figyelembe ezeket a szokásokat, hagyományokat. Miért prédikál ő ilyen nyíltan, ilyen nyersen-őszintén.?!

Az apostol megadja a választ: ő egyenesen Krisztustól veszi tanítását. Ő „tisza forrásból merít”. Nem emberek tanításait ismétli, a magát kijelentő Jézus üzenetét hozza.

Ó, bárcsak így hallgatná mindenki a hirdetett Igét: nem emberi tanítás ez elsősorban, hanem, amint a II. Helvét Hitvallás mondja: „Isten beszédének hirdetése Istennek a beszéde.” Ez az Ige, ez az Evangélium pedig a ránk bízott evangélium. Ezt úgy kell továbbmondanunk, ahogy Krisztustól vettük. Isten mindnyájunk szívét megvizsgálja, helyesen mondtuk-e tovább? Egyáltalán továbbmondtuk-e?

Ha otthon valaki megkérdi tőled: „Mit értettél meg a mai istentiszteleten?”, el tudod-e mondani: „megértettem, hogy Krisztusnak kell szolgálnom, hisz drága véréért váltott meg, és tett a maga tulajdonává”; vagy elmondod-e, „megértettem, hogy elsősorban az a fontos, amit az én Uram mond, és nem az, amit az emberek”; vagy így válaszolsz, „megértettem, hogy sokszor meglankadtam ebben az igyekezetben, de ha Őt kérem, a helyes akaratot is kimunkálja majd bennem az Ő jókedvéből!”

Esetleg a téged kérdezőkhöz még mindig így szólsz: „ezt meg ezt mondta a lelkész, de énhozzám az Isten nem szólt”, vagy „az emberek arcát figyeltem, meg a ruhájukat, nem a prédikációt!”

Te melyik csoportba tartozol?

Isten azt szeretné, hogy téged is ott lásson minden nap az Ő szolgálóinak a táborában, Krisztus katonái között.

Bizony, a keresztyén élet harc: a hitnek szép és nemes harca. Csakhogy nem egyedül harcolunk! Jézus velünk van, értünk küzd. Ő harcol és győz. Ő a győztes, akit ugyan nagypénteken „legyőztek”, de mégis diadalmas Úrként él és uralkodik örökkön örökké.

Ha már Ő uralkodik benned, rajtad, indulataid felett, akkor már nem fogsz félni attól sem, hogy a Neki való szolgálat éjjel-nappal való munkálkodás, megannyi fáradozás és bajlakodás, vesződés (1Thessz 2,9). Ebben a jó értelemben vett igyekezetben, már helyesen élünk a ránk bízott evangéliummal. Olyan drágagyöngy ez, amit sohasem szabad a disznók elé dobunk, s olyan becses ez számunkra – sőt még becsesebb! –, mint amilyen féltő szeretettel megtartják és verejtékükkel gondozzák, művelik itt Hosszúmezőn a fiak az atyáiktól örökölt néhány fertálynyi földet. Élni és munkálkodni csak így érdemes és így szép!

Mikor az evangélium szavai, Krisztusnak tanításai nap mint nap átjárják és formálnak, akkor már nem is kérdés számodra, hogy embereknek engedsz-e avagy az Istennek? Vagy talán még mindig embereknek igyekszel tetszeni?

Pál apostol határozottan nemet mond korábbi életének Krisztus-ellenes indulataira. Nekünk is így kell nemet mondanunk, amikor ezt kívánja tőlünk Isten!

Adja Isten, hogy ezentúl minél többen elmondhassuk és megélhessük, amit a Zsidókhoz írt levélben olvashatunk: „Ímé, itt vagyok, hogy cselekedjem a te akaratodat” (10,9). Ámen.

Keresztelési idehirdetés

Kajántó Pál

Élcsd

Tanítványá nevelni

Alapige: Máté 28,18–20

Megkeresztelni valakit annyit jelent, mint Jézus tanítványává tenni.

Amikor ez újszülött gyermeket a ti kívánságotokra a keresztség szentségével az anyaszentegyházba felvesszük, felvesszük őt a Jézus tanítványainak a közösségébe.

Igaz keresztyén egyháztag az, aki élete hajnalától élete alkonyáig Jézustól tanul s minden cselekedetével, élete példaadásával ennek a tanulásnak a gyümölcsét termi. Nagy kegyelem a gyermekre nézve, hogy a világra született, de még nagyobb kegyelem, hogy ezen a világon a Jézus tanítványa lehet. Nagy ajándék a szülőnek a gyermek, de még nagyobb ajándék, lehetőség, hogy most Jézusnak felajánlhatják, és az Ő vezetésére bízhatják.

Jézustól kell megtanulni ennek a gyermeknek a legnagyobb parancsolatot, teljes szívvel és lélekkel szeretni Istent, önzetlenül szeretni a felebarátot, okosan és helyesen szeretni önmagát. Jézustól kell megtanulnia úgy élni, életét a szolgálatban úgy felemészteni, hogy az örökkévalóságra tarthassa és nyerhesse meg azt. Jézustól kell megtanulnia meghalni a bűnnek és feltámadni az új életre. Jézustól kell megtanulnia mindhaláláig hűnek, minden nappal tökéletesebbnek, jobbnak, igazabbnak lenni, földi mélységekből égi magasságokba emelkedni.

A keresztség Jézus tanítványává pecsételi el ezt a gyermeket. De hogy e kegyelmi ajándék szívében, életében valósággá legyen, ehhez szükséges a szülők, keresztszülők nevelése, példaadása.

Testének ápolása mellett ne feledkeztek meg soha lelkének gondozásáról.

De mindez csak úgy lehet sikeres, ha munkátokat a Szentlélek ereje kíséri, melyet az Atyától a Fiú nevében kérjétek, imádkozva érte minden időben. Ámen.

Esketési prédikáció

Földesy Márta

Belényessonkolyos

A fundamentum és a kötések

Alapige: Hóseás 2,18–19; Máté 7,24–27

Kedves ifjú pár! Az általatok választott Ige mellett a Hegyi Beszéd utolsó néhány verséből hallottuk a tanácsot, mely az egész életre szól. Jézus Krisztus házépítésről tanít és ti most úgy kell vegyétek, hogy ez az ige a ti közös élet-házatok építéséhez adott segítségé váljon.

„Ha valaki hallja éntőlem e beszédeket” – mondja az Úr Jézus. A meghallás ténye akkor derül ki, amikor nyilvánvaló lesz, hogy megcselekszi-e az illető a hallottakat. Ha nem cselekszi, akkor olyasmi történik, mint amikor a bolond homokra épít, ha pedig

valaki a hallottak szerint cselekszik, akkor a bölcs építőhöz hasonlítható, aki sziklára épít. Nem kell nagy építőmesteri tudomány, hogy rájöjjünk, a homok bizonytalansága helyett érdemesebb a kőszikla szilárdságára építeni, még akkor is, ha sokkal nehezebb és fáradságosabb. Azért, mert mindkét házba beleütözik a szél, ömlik rájuk az eső és körülfogja őket az árvíz, azaz minden családi hajlékra és házasságra jön nehézség és megpróbáltatás; de nem mindegy, hogy mi lesz az eredmény: megmarad és még erősebbé, tartósabbá válik a próbák által, vagy összeomlik és nagy lesz annak romlása. Amikor közös életetek hajlékát kezditek építeni, akkor érdemes bölcs emberré válva mérnöki pontossággal a biztos alapra építeni.

Hogy kezdjétek el? Hóseás prófécijából tanulhatjuk meg: eljegyezlek téged magamnak, azaz kifizetem érted az árat. Nem csak a vőlegény a menyasszonyért, hanem mindketten a másikért és nem elértéktelenedő pénzben, hanem örökké értékes-érvényes odaszánásban, egymás iránti szeretetben és elkötelezettségben. Mivel történik egymás eljegyzése? Három kötéssel. A kémiában is van ilyen. Ez tehát a keresztyén életben sem lehet másként.

Először igazsággal és ítélettel, vagyis jogi szempontból törvényesen. Ez akkor történik, amikor a polgármesteri hivatalban a házasságkötési bizonyítványra rákerül a hivatalos pecsét. Sokan csak fölösleges papírnak tartják ezt, pedig ez olyan, mint a fémes kötés: külső elektronhéj elektronjainak közössé tétele. Közös lesz a név, a lakás, az asztal és az ágy, a gondok és az örömeik, és minden külsőség, amelyet mások is látnak. Jóllehet erős kötés, de ez még nem elég. Kell a második kötés is.

Másodszor a kegyelemmel, szeretettel és irgalommal való eljegyzés. Elsősorban az Úr Isten jegyzett el titeket az Ő irántatok való kegyelmével, irgalmával; azaz a szeretettel, amellyel irányította a ti eddigi életeteket és amellyel szövetséget kötött veletek. Ez a szövetség lesz a biztosítéka a ti egymás iránti szeretetetek és irgalmatok kötelékének. Mintha csak azt mondanám, ez a kovalens kötés, amelynél fontos, hogy térben irányított. Megvan az „irány” az Úr Isten és közöttetek, és egymás között.

A harmadik kötelék a hittel való eljegyzés. Bármilyen szép is volna, itt nem az egymásban való hit és bizalom kötelékéről van szó, mert az bizonytalanná, csuszamlóssá, homokra építetté tenné életetek házát. Az Úr Istenben való hittel történő eljegyzésről van szó, amikor ajándékképpen kapom a jegyesemet és hiszek az Ajándékozóban, hogy hozzámillió segítőtársat ad mellém. Talán ez lenne az ionos kötés, ahol pozitív és negatív részecskék között jön létre a kapcsolat, jelképezve az Úr Isten és az ember, illetve a két különböző nemű lény közötti erős köteléket.

Lássunk túl a kémiai szemléletésen, de maradjon meg az igazsággal és ítélettel, a kegyelemmel és irgalommal, illetve a hittel történő eljegyzés, mert a ti házassághajlékok csak így lesz erős és kősziklára épített.

Mennyi időre érvényes ez a kötelék? Nem csupán néhány évre, amíg tart a fiatalság, a testi vonzóerő; nem csak a kellemes napokra, hanem „örökre”, a földi élet egészére, ahogy az esküben is elhangzik majd: holtomiglan vagy holtáiglan.

Milyen céllal köttetik tehát a házasság? A legelső, mindenki által vágyott cél az egymást eljegyzők boldogsága. Ám a boldogság mellett mást is nyertek – mondja alapigénk: „megismered az Urat”. Az eddigi egyéni életetek Urát közös életetek Uraként ismeritek meg, házasságotokat megáldó Úrként, aki nem csak őrzi ezt a többszörösen erős köteléket, de aki ehhez erőt, hűséget, áldozatkészséget és szeretetet ad. Amennyiben napról napra növekedni tudtok az Ő jóságának megismerésében, annyival lesz szilárdabb a ti házasságotok fundamentuma.

Ezért kérek titeket arra, hogy erről a hármaskötésről soha meg ne feledkezzetek. Ámen.

Temetési prédikáció

Darai Sándor

Kide

Egy adakozó élet

Alapige: 2Korinthus 9,7

Gyászoló család, kedves atyámiai! A felolvasott ígét minden istentisztelet után hallhatjuk a templomban. Ilyen szomorú alkalommal szokatlannak tűnhet számotokra. De erre az ígére alapozta egész életét a koporsóban fekvő testvérünk, Juliska néni, aki 63 évet élt ezen a földön. Földi életének idejét az adakozás töltötte be. Adott: Istennek, családjának, minden tőle segítséget kérő embertársának. Sokszor el sem hangzott a kérés, és mégis abból a kevésből, ami neki jutott, segített embertársának. Tette mindezt önzetlenül, jutalmat nem várva. Gyakran vett részt az istentiszteleten, az utolsó padban húzódott meg szerényen, szinte mindig utolsónak ment ki a templomból, mindenkit maga elé engedve. A perselypénz számlálásakor, több alkalommal is, nagyobb címletű pénzt találtunk a perselyben. Találgattuk, ki lehet az adakozó. Egy alkalommal fény derült a kilétére. Szokásom ellenére nem a szokásos kijáraton távoztam a templomból, előttem ment Juliska néni, későn vett észre, így meglepetésében a markában szorongatott pénzt leejtette. Zavarba jött, felvette a pénzt, betette a perselybe, majd így szólt: „ne tessék mondani senkinek, én így is törlesztem az adóságomat Isten iránt”. Most úgy érzem, ezt és még néhány esetet elmondhatok az életéből. Nem a szenteskedő, dicséretet váró emberek közé tartozott. Cselekedeteivel bizonyította hitét. Saját magának, életének, lelkének szerzett örömet jó cselekedeteivel. Tudta, hogy Isten az, aki látja életét! Nem azért adott, hogy az emberek lássák. Egy alkalommal beteg voltam, a kórház folyosóján találkoztunk, nem tudtam, hogy ott van. Beszélgetni kezdtünk mindenféléről, ekkor tette fel a kérdést: „ugye, tiszteletes úr, Isten azért teremti az embert, hogy feladatokkal bízza meg az életben”. Majd folytatta: „én úgy érzem kötelességem gyermekeimre és férjemre vigyáznom, de még másokra is. Igaz, kicsi jövedelmünk van, de sokaknak még annyi sincs. Tisztán tartom a négy gyereket, főzök az egész családnak, meg a mezőn is dolgozom, és akinek szüksége van rá, annak segítek.” Mosolyogva mesélte: „Egy idősebb szomszédasszonynak messze kerültek a gyerekei. A háború után nehéz idők jártak. Tudtam, hogy éheznek, de nem fogadta el a segítséget. Átszóltam hát neki a kerítésen: jöjjön már Zsófi néni, többet találtam főzni, segítsen elfogyasztani, úgy is megromlana”. Így sikerült kifogni rajta. Öröm volt nézni, ahogy evett.”

Legnagyobb fia mondta el: egyik alkalommal nem volt elég a pénz, ennivalóra sem jutott. Anyám megmosdott, felöltözött és elment. Délután jött haza, kosara tele volt ennivalóval. Mi, mind a négy gyermek csodálkozva néztünk rá. „Egyetek” – mondta, majd leült ő is velünk. Miután ettünk így szólt: „a templomban a szószék fölött van egy madár, a vérevel eteti a fiait, én is azt tettem, vért adtam, onnan van az ennivaló”. Valószínűleg máskor is megcsinálta.

Három éve meghalt a férje. A gyermekek is szerteszéledtek. Egyre többet betegeskedett. Nemrég üzent és megkért: vigyek neki úrvacsorát. Szívesen tettem eleget a kérésének. Utána így szólt: „tiszteletes úr, imádkozzon értem, bocsássa meg az Úr bűneimet. Nemso-kára hazatérek, itt nagyon elfáradtam. Jézusnál megtalálom a pihenést és nyugalmat.”

Isten nyugtasson, kedves testvérem. Találd meg Istennél mindazt, ami itt a földön hiányzott az életedből.

Az Úr adjon testednek nyugodalmat, lelkednek örök üdvösséget, családotnak vigasztalást. Ámen.